

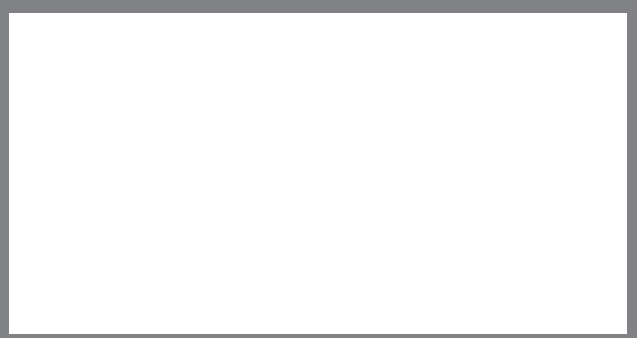
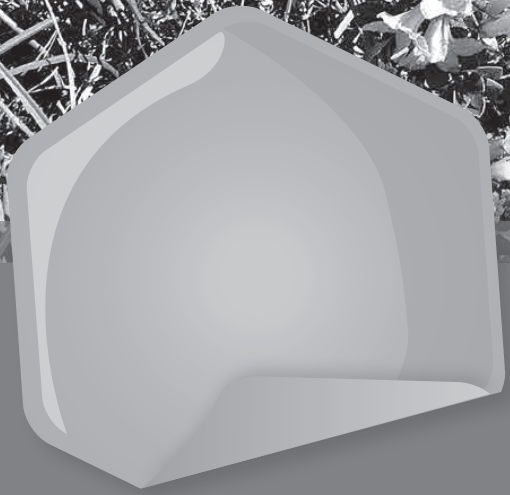

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIII • 7-8/2021

Peter Pavel Glavar
1721-1784

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 052 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Trzič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vrankso, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destrnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Branko	030/604 002 031/336 905	Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Krizevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Salovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovnik, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Veržej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000
Murska Sobota: 02 534 82 18, 031 622 730.

Monika Kozar, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730,
monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor:
mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38,
041/645 792,
vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele,
Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana:
Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158,
lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si in Barbara Hočevar, dr. vet.
med., 01/477 93 71, 030/706 449,
barbara.hocevar@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurič,
dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto:
Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495,
anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000
Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763,
suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica:
mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805,
ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo:
mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645
769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Poletna ponudba – AKCIJA

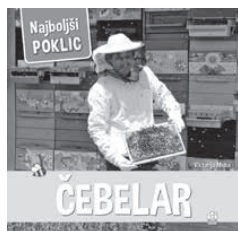
Julija in avgusta imamo na Čebelarški zvezi Slovenije v **akcijski ponudbi** naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**

Telovniki: 35,20 EUR
– 10 % = 31,70 EUR

Nogavice: 3,30 EUR
– 10 % = 2,95 EUR

Knjiga Najboljši poklic – čebelar:
14,90 EUR – 10 % = 13,41 EUR

Knjiga Biologija in nadzorovanje parjenja pri medonosni čebeli: 38,00 EUR
– 10 % = 34,20 EUR

Knjiga Čebelji pridelki:
6,26 EUR – 10 % = 5,63 EUR

Tabla Čebela lahko tudi piči

Čebelarška zveza Slovenije je že pred časom izdelala in dala v prodajo opozorilne table »Čebela lahko tudi piči«. Tabla je v velikosti 40 × 30 cm in je odporna proti vremenskim razmeram. Table so na zalogi in jih lahko naročite po telefonu, 01/729 61 00, ali na ines.zunic@czs.si. Cena za posamezno tablo je 20,40 EUR + poštnina. Vsi člani ČZS imajo na tablo 10 % popusta.

Tajništvo ČZS

Čebelarška zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarške zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustići (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- Api Kon-takt, d. o. o.,
- BeeConn tehnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,

- Kokos Agency, d. o. o.,
- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s. p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiške občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10 % popust na trgovsko blago.

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: www.czs.si/content/X9. V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

POLETNI TABOR 2021

TERMINI

19. DO 23. JULIJ ALI 23. DO 27. AVGUST 2021

POČITNIŠKO VARSTVO OTROK PRI ČEBELICI Z BOGATIM PET DNEVNIM PROGRAMOM

Poletni tabor za otroke 2021 bo!

Gostišče pri Čebelici v sodelovanju s ČZS pripravlja: Poletni tabor za otroke pri Čebelici – počitniško varstvo. Poletni tabori ponujajo otroku dragocene in nepozabne izkušnje. Za njih skrbijo predani mentorji, ki pripravijo različne dejavnosti, v katerih se otroci naučijo sodelovanja in drugih pomembnih življenjskih veščin. Na taborih se rodijo nova poznanstva in prijateljstva, ustvarjajo se nepozabni spomini, otroci pa se morajo navaditi tudi na določeno mero

samostojnosti, kar jih pripravlja na odraslo življenje.

Za sezono 2021 smo odprli naslednja termina:

19.–23. JULIJ 2021

23.–27. AVGUST 2021

Na taboru ponujamo tudi možnost prenočitve s četrtna na petek (v hotelu pri Čebelici, doplačilo znaša 20 EUR), kjer bomo pekli dobrote na žaru in se zabavali ob glasbi. Otroke, ki ne bodo prenočili pri nas, starši prevzamejo v četrtek zvečer ob 21. uri v Gostišču pri Čebelici.

SPLOŠNE INFORMACIJE: Starost otrok za sprejem v poletni tabor je od 5 do 12 let. Cena poletnega tabora

(pet dni) je 200 EUR/otroka, drugi otrok iz iste družine –10 % popusta, tretji otrok iz iste družine –15 % popusta. Ob prijavi otroka na tabor se plača 50 % akontacije in s tem je vaša rezervacija potrjena! Na prvi dan tabora se poravnava še razlika do celotnega plačila in izpolni izjava za starše!

PRIJAVE: barbara.dimc@czs.si, 041/893 895.

POHITITE Z REZERVACIJAMI – ŠTEVILO MEST JE OMEJENO! Tabor se izvede ob zadostnem številu prijav.

Gostišče pri Čebelici, v sodelovanju s ČZS

PODROBNOSTI PROGRAMA

Od 7.00 do 8.00 ure: JUTRANJE VARSTVO – Zbiranje otrok v dvorani Gostišča pri Čebelici. V času zbiranja si otroci lahko ogledajo slovenski mladinski film ali se igrajo družabne igre.

Od 8.00 do 9.00 ure: ZAJTRK – V času zajtrka bo naša mentorica skupaj z otroki pripravila prostor »zajtrkovalnico«, naše odlične kuharice pa bodo pripravile odličen hranilen zajtrk, ki bo vključeval sok, čaj, mleko, med, maslo, jabolka, prav tako bodo na voljo pečena jajčka in hrenovke.

Ob 9.00 uri: TELOVADBA – 30 minut se skupaj prebujamo.

Ob 9.30: IZLET V BLIŽNJI KRAJ – Gradiško jezero, Vrba, Dupeljne, Čeplje. En dan pa bomo obiskali tudi

pravega čebelarja, ki nam bo veliko povedal o pridnih čebelicah in njihovem sladkem izdelku, ki ga vsi obožujemo – medu. Sledi tudi degustacija različnih vrst medu. Za izlet vsak otrok prejme »malico za na pot«.

Ob 12.30: VRNITEV V GOSTIŠČE IN KOSILO.

Ob 13.30: ČEBELARSKA DELAVNICA – Izdelava panjskih končnic, poslikava panjskih končnic, izdelava žigov, čebelnjakov in podobno. En dan v tednu pa bomo otrokom predstavili tudi svoj »Virtualni čebelnjak«, kjer bodo s 3D-očali lahko postali pravi čebelarji in si ogledali čebelo velikanko.

Od 14.30 do 16.00: IGRE NA PROSTEM IN POČITEK V SRCU NARAVE.

Ob 16.00: PREVZEM OTROK V GOSTIŠČU.

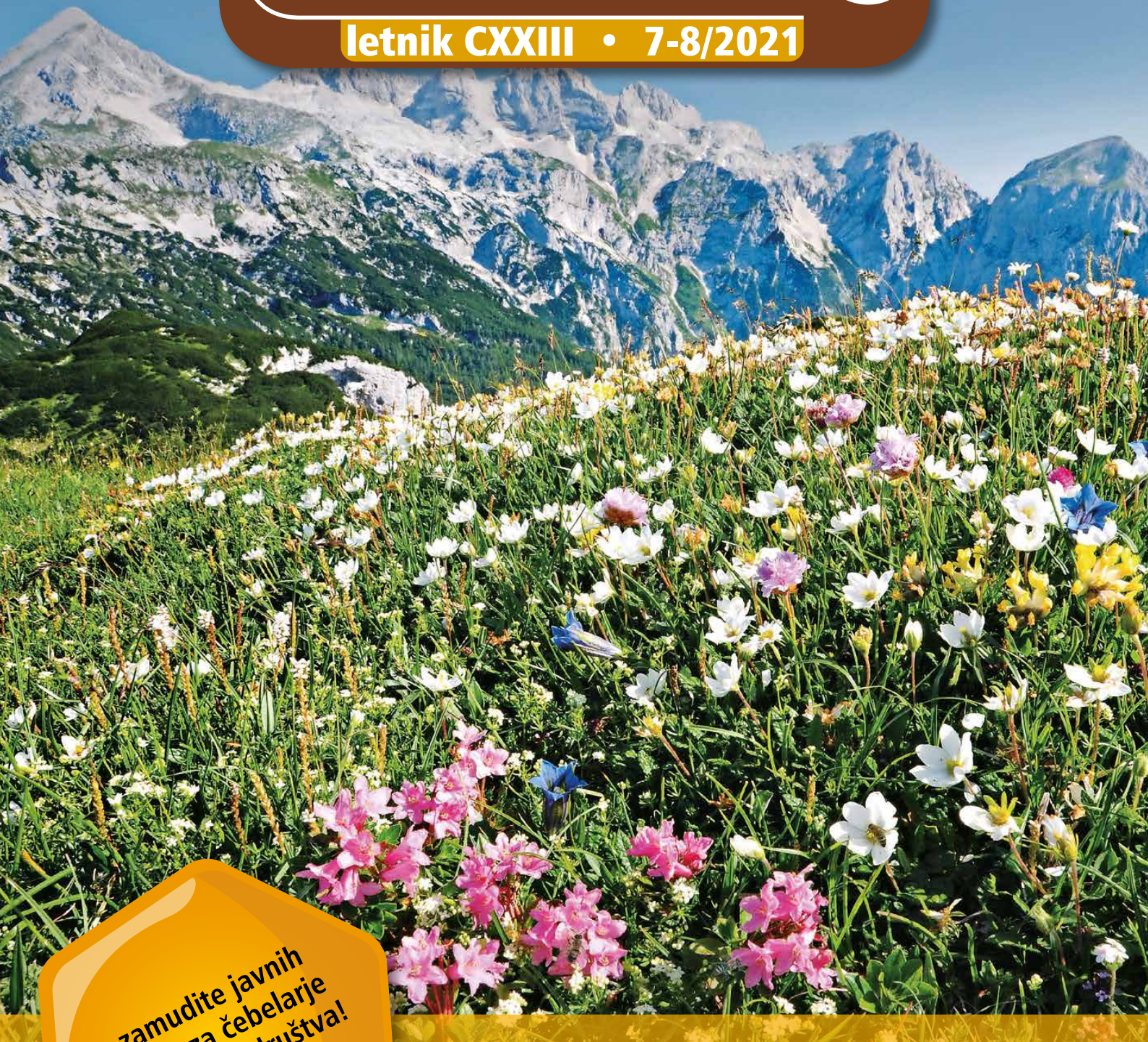

Slovenski ČEBELAR

Peter Pavel Glavar
1721–1784

letnik CXXIII • 7-8/2021

**Ne zamudite javnih
razpisov za čebelarje
in čebelarska društva!**

- Preživetje čebel letos ogroženo – prehranski stres in odpornost čebel
- Uradne ure za svetovanje o tehnični pomoči
- Čebelarjenje z nakladnimi panji v paviljonu
- Razvoj čebelarstva v 30 letih samostojne Slovenije

INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekem in seti s prisilnim vlekem.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

POLNENJE MEDU V VREČKE

Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v 8 gramske vrečke. Naj bo vaš med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih, kot v vsakem pohodniškem nahrbtniku.

PROPO STEAM - UPARJALNIK PROPOLISA

Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje lebdečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odišavi z vonjem propolisa.

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNICE

☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81

GSM 051 614 683

www.kipgo.net; kigpob@gmail.com

PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA

☎ (01) 729 61 30, e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

- PANJI
- OPREMA ZA PANJE
- SATNICE
- ZAŠČITNA OPREMA
- OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI
- OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
- TOČILA
- CEDILA
- OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU
- OPREMA ZA POLNENJE MEDU
- EMBALAŽA

PVC ZABOJI ZA TRANSPORT IN SKLADIŠČENJE POLNIH IN PRAZNIH OKVIRJEV

ZA 10 OKVIRJEV AŽ

PANJI IN SATNIKI LR (STANDARD, 2/3, 1/2) IN DB TER DELI PANJEV

IZDELUJEMO:

- PRAŠILČKE: 3S, 5S, 7S
- PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
- PANJE AŽ 3E: 9S, 10S, po naročilu 11S
- PANJE AŽ KOZINC 11 + 3

TOČILA ZA MED - različni modeli

POSODE ZA MED

NAROČENO POŠLJEMO TUDI PO POŠTI!

PRIVOŠČITE VAŠIM ČEBELAM NAJBOLJŠE!
INVERTNE POGAČE

30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
FRUKTOZA 42%
DEKSTROZA 51,5%
MALTOZA 2,5%
SLADKOR 2%

NALEPKE ZA MED, CVETNI PRAH, MEDENE PIJAČE IN PRELEPKE od 0,28 EUR/POLA

VENTILACIJSKI KOMBINEZONI in JOPIČI

-zračen
-narejen je iz treh slojev tkanine in predstavlja zato popolno zaščito pred piki čebel

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02/331 80 10

Delovni čas:

od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure.

sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348 426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelarski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarstva oprema in drobní pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po vaši želji dostavimo na dom!

Z veseljem praznujem s slovenskimi čebelarkami in čebelarji prvih 30 let v samostojni in demokratični državi – Republiki Sloveniji. Da nam je z njo uspelo, smo morali biti vsaj malo podobni čebelam.

Ko me je vodstvo ČZS nagovorilo, da naj bi prevzel njeno vodenje, sem se najprej branil, tudi zato, ker sem bil takrat v opoziciji. Leta 1996 sem vendar prevzel vodenje ČZS, predvsem zato, ker sem srečal ustvarjalne in ambiciozne ljudi, ki jim s svojimi dobrimi idejami v preteklosti ni uspelo. Zato je bilo treba najprej sprostiti zavrte energije in delovno vnemo.

Ponosni sem, da smo v treh desetletjih slovenski čebelarji postali eden od najbolje organiziranih cehov v slovenski družbi, zame kar prvi. Po večdesetletnem zastoju smo dogradili svoj dom na Brdu pri Lukovici, poskrbeli za šolo in čebelarske mojstre, dvignili kakovost vzreje matic, se načrtno posvetili delu za kakovost medu in drugih čebeljih pridelkov, uveljavili poklic čebelarja, se oblekli in opremili s prapori, dobili svojo himno, utirali pot apiterapiji, postali vodilni v apiturizmu, okrepili strokovno delo, navduševali mladino za čebelarjenje po šolah in še veliko več. Pomembno je, da smo ob tem razvili partnerski in soodgovorni odnos do čebel z vlado. Zavest o pomenu čebel in čebelarjev smo krepili z medenim zajtrkom, s čebelarsko pesmijo, z akcijo za medonosne rastline, z medijsko promocijo, pa tudi z javnim protestom, če je bilo treba.

Izjemno uspešno in odmevno pa smo v teh letih stopili tudi na svetovni oder. Najprej z odlično organizacijo Apimondie leta 2003, ki še vedno velja za vrhunski dosežek, potem pa s predlogom za svetovni dan čebel, ki ga je potrdila Generalna skupščina OZN. S ponosom lahko rečemo, da smo čebelarska velesila. Pa še princu Charlesu smo poklonili čebelnjak.

Med velike dosežke štejem tudi »prepoved letenja« drugim čebelam v Sloveniji. S tem smo ob vstopu v Evropsko zvezo zavarovali kranjsko sivko kot svoj izjemni naravni vir in ji zagotovili pomemben pogoj za ohranjanje njene genetske čistosti.

Ko sem bil poslanec v Evropskem parlamentu, sem imel kot član odbora za varstvo okolja veliko možnosti za delo v zvezi s čebelami. Trudil sem se, da bi okrepili zavest o pomenu čebel in čebelarjev. Prepričeval sem kolege, da čebelarji ne moremo sami ohraniti čebel in biotske raznovrstnosti, da je čebela več kot čebela, da moramo stopiti v njen bran skupaj.

Nepozaben ostaja obisk 110-članske čebelarske delegacije v Bruslju, ki je s predsednikom Boštjanom Nočem na čelu članom odbora predstavila zamisel o svetovnem dnevu čebel in naletela na soglasno odobravanje ter podporo.

Resnično sem ponosen na naše skupne dosežke v času samostojne Slovenije. Ne bi bili tako uspešni, če ne bi razvili medsebojnega delovnega ozračja, v katerem se da ustvarjalno delati za skupne cilje. V tem duhu želim vodstvu in sodelavcem ČZS veliko novih uspehov v dobro slovenskega čebelarstva in s tem celotne slovenske družbe.

Ob pomembnem okroglem jubileju pa se želim še posebej zahvaliti tistim čebelarjem, ki ste sodelovali v boju za svobodo Slovenije, ko je bila ta napadena. Hvaležen pa sem tudi vsem tistim, ki ste na volitvah in drugače podprli osamosvojitve, in novi generaciji, ki sprejemate samostojno državnost Slovenije kot vrednoto.

Naj ne preneha mediti v samostojni in demokratični Republiki Sloveniji!

Lojze Peterle, predsednik Čebelarske zveze Slovenije (1996–2006), predsednik osamosvojitvene Vlade Republike Slovenije (1990–1992)

KAZALO

UVODNIK

Lojze Peterle 197

30 LET SLOVENIJE

Franc Šivic: Moje videnje razvoja čebelarstva v 30 letih samostojne Slovenije 199

ZDRAVJE ČEBEL

dr. Vlasta Jenčič in dr. Metka Pislak Ocepek: Preprečevanje varoze 205

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Franc Šivic: Novice iz sveta 206

Dr. Andreja Kandolf Borovšak, dr. Nataša Lilek, Vlado Auguštin in Simon Golob: Prehranski stres in odpornost čebel 207

Janez Gregori: Namestitev panjev in vremenski vplivi 208

Vojko Veber: Paviljon za nakladne panje 209

Franjo Matjašič: Senčna ponjava za čebele 210

Tomaž Granda: Henryjeva lipa (*Tilia henryana*) 211

Dr. Aleš Gregorc: Rezultati Colossovega vprašalnika o čebelarstvu (I. del) 214

GLAVARJEVO LETO

Jožef Pavlič: Dediščina Petra Pavla Glavarja v Komendi 217

DELO ČEBELARJA

Franco Dolgan: Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu 219

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 222

OBVESTILA ČZS 224

OGLASI 231

V SPOMIN 235

INDEX

EDITORIAL

Lojze Peterle 197

30 YEARS OF SLOVENIA

Franc Šivic: My view on the development of beekeeping in 30 years of independent Slovenia 199

BEE'S HEALTH

Vlasta Jenčič, DSc and Metka Pislak Ocepek, DSc: Prevention of varroosis 205

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Franc Šivic: World news 206

Andreja Kandolf Borovšak, DSc, Nataša Lilek, DSc, Vlado Auguštin and Simon Golob: Nutritional stress and resistance of bees 207

Janez Gregori: Placement of hives and weather conditions 208

Vojko Veber: Pavilion for box hives 209

Franjo Matjašič: Shady tarpaulin for bees 210

Tomaž Granda: Henry's lime (*Tilia henryana*) 211

Aleš Gregorc, DSc: Results of the Coloss Beekeeping Questionnaire (part I) 214

GLAVAR'S YEAR

Jožef Pavlič: The legacy of Peter Pavel Glavar in Komenda 217

BEEKEEPER'S WORK

Franco Dolgan: Beekeeper's tasks in July and August 219

FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS 222

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 224

ADS 231

IN MEMORIAM 235

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, noch@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Božovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski ozivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Auguštin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tanja Magdič: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si

Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si

Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si

Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php

Glasiloslovenskičebelarje ustanovilo Slovensko čebelarstvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor:

Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori, Mira Jenko Rogelj, Andreja Kandolf Borovšak, Anton Žakelj

Urednik:

Marko Borko

Uredništvo:

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izraze v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:

Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost, živi rob), 594 € (notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 € (notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski čebelar z dne: 11. novembra 2019 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priloga za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7.900. Tiskano: 22. 6. 2021.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Slovenija, od kod lepote tvoje? 30 let samostojne in demokratične Slovenije.

Foto: Franc Šivic. Glavarjevo leto ob 300-letnici rojstva.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarstva knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro):

01/729 61 11, cebelarskaknjiznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ:

Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije: ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Moje videnje razvoja čebelarstva v 30 letih samostojne Slovenije

Franc Šivic

franci.sivic@gmail.com

V letošnjem juniju je minilo 64 let, ko sem kot 17-letni dijak postal čebelar in se kmalu za tem vpisal tudi v ljubljansko čebelarstvo društvo. Od tedaj sem povezan z dogajanjem v slovenskem čebelarstvu. Iz obdobja zadnjih treh desetletij, od osamosvojitve Slovenije dalje, podrobneje predstavljam tista dogajanja, pri katerih sem tudi sam sodeloval, ter naštevam preostala, ko nisem bil več podpredsednik ČZS. Vsakršen opis dogajanja v času je seveda subjektiven, zato bi bil za celovitejši oris obdobja potreben poglobljen pristop več avtorjev.

Prehodno obdobje prenove čebelarstva

Začel bom z letom 1991. Tedaj je bil na čelu Zveze čebelarstev Slovenije **Marjan Skok** iz Zagorja. Spominjam se ga kot umirjenega in osebno skromnega človeka, vedno pripravljenega pomagati, če je le bilo v njegovi moči. Krmilo zveze je prevzel že leta 1989 v zelo napetem političnem ozračju tedanje skupne države Jugoslavije, ko je vladala največja inflacija po drugi svetovni vojni. Svoje delo je opravljal brezplačno, saj je bila zveza tedaj skoraj brez dohodkov. Edini finančni vir je bila članarina, ta pa je šla za plači urednika *Slovenskega čebelarja* ter tajnika zveze.

Zaradi nastanka novih držav na Balkanu slovenski čebelarji niso mogli več prevažati svojih čebel na nekdanja pasišča izven Slovenije, sprostil pa se je tudi uvoz poceni medu iz azijskih držav. Kljub temu je predsedniku Skoku uspelo narediti v naslednjih letih nekaj dobrih potez. Ker Medex iz Ljubljane in Hmezad iz Žalca zaradi spremenjenih razmer na območju nekdanje Jugoslavije nista več odkupovala medu slovenskih čebelarjev, je **začela zveza pobudo prodaje medu na domu**. V ta namen je organizirala izobraževalne tečaje, *Slovenski čebelar* je redno objavljala članke o boljšem trženju, ki so jih pisali avtorji na podlagi svojih izkušenj, trženje čebeljih pridelkov pa je bila tudi osrednja tema vsakoletnega čebelarskega posveta na osnovni šoli v Polju pri Ljubljani. **Za boljše trženje je zveza na pobudo Milana Megliča uvedla**

Foto: Arhiv ČZS

Na kongresu Apimondie v Pekingu, 1993, so enotno podprli vstop Zveze čebelarstev Slovenije v Apimondio. Na sliki sta med drugimi dr. Janez Poklukar in Marjan Skok (z leve proti desni)

posebno nalepko za kakovost medu in jo imenovala Slovenska kolektivna zaščitna znamka medu.

V letu 1992 je slovenska vlada odobrila **financiranje sedmih veterinarjev specialistov, zadolženih samo za zdravstveno varstvo čebel**, ki v nekoliko spremenjeni obliki deluje še danes. Leto kasneje je tedanji kmetijski minister dr. Osterc dal še zeleno luč za **ustanovitev Opazovalnonapovedovalne službe medenja**. Njeno vodenje je prevzel **Pavle Zdešar**, po številu čebeljih družin eden največjih slovenskih čebelarjev, ki je imel tedaj že celo svojo lastno dobro organizirano opazovalno službo medenja. V letu 1993 je potekal na Kitajskem svetovni čebelarski kongres pod okriljem Apimondie. Ob finančni podpori kmetijskega ministrstva ter ministrstva za znanost in tehnologijo so se ga udeležili predsednik zveze Marjan Skok, urednik *Slovenskega čebelarja* Janez Mihelič ter mladi znanstvenik **dr. Janez Poklukar**. **Slovenija je tisto leto postala polnopravna članica Apimondie.**

Apimondia v Lozani je bila leta 1995 nekakšna prelomnica v delovanju Čebelarske zveze Slovenije. Tam smo se svetu prvič predstavili z bogato opremljenim razstavnim prostorom in številno delegacijo. Na razstavi so sodelovali naši vzrejevalci matic, izdelovalci panjev in druge čebelarske opreme, čebelarstvo Božnar, podjetje Medex, in še bi lahko našteval, od vlade pa je bila prisotna Alenka Urbančič, takratna sekretarka ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Na našem razstavnem prostoru se je vse dni trlo

Brdo pri Lukovici leta 2000. Začela se je vnovična graditev Čebelarskega centra Slovenije.

obiskovalcev z vsega sveta in pogosto smo bili deležni pohvale, med drugim tudi, da je **naš razstavni prostor najlepši in najzanimivejši**. V tisti evforiji smo vodstvu Apimondie predali pisni predlog za organizacijo svetovnega čebelarskega kongresa leta 2003 v Ljubljani. Ideja, da ta projekt izpelje Čebelarska zveza Slovenije, se je porodila vodji naše opazovalne in napovedovalne službe za gozdno medenje Pavletu Zdešarju, po predhodnem posvetu z ministrom za kmetijstvo **dr. Jožetom Ostercem**, ki je obljubil vso moralno pomoč. Ko danes gledam na te oddaljene dogodke v Lozani, kar ne morem verjeti, kako smo mogli biti tako hrabri, da ne rečem česa drugega, saj je imela Čebelarska zveza Slovenije takrat komaj dovolj sredstev za lastno preživetje.

Kongres Apimondie v Sloveniji in Čebelarski center Slovenije

Naslednje leto je Marjan Skok, dotedanji predsednik Čebelarske zveze Slovenije (sprememba imena se je zgodila na občnem zboru leta 1996), končal svoj mandat. Za novega predsednika so čebelarji na svojem občnem zboru izvolili politika **Lojzeta Peterleta**. Po prepričanju volivcev je naša organizacija v novonastalem položaju potrebovala vodstvo z mednarodnimi izkušnjami na področju čebelarstva in političnimi povezavami doma ter v svetu. Povezave je novi predsednik vsekakor imel, in to nam je pri pripravah ter izvedbi velikega mednarodnega dogodka v Ljubljani še kako prav prišlo.

Apimondia je bila ustanovljena leta 1897 v Belgiji. Zato je bilo seveda prav, da se stoletnica rojstva tako pomembne organizacije počasti v državi, v kateri je bila rojena. Za kraj dogodka so belgijski čebelarji izbrali drugo največje mesto v državi – Antwerpen. Mi smo med tem izvedeli, da sta se za organizacijo svetovnega čebelarskega kongresa Apimondia 2003

poleg Slovenije prijavi tudi Italija in Španija, torej dve evropski čebelarski velesili, s katerima smo morali tekmovati. Zavedal sem se, da to ne bo lahko, toda kjer je volja, je tudi pot. V Belgiji smo predstavili slovensko kandidacijo predsednik Lojze Peterle, predstavnica Cankarjevega doma Maša Martinčič in jaz. Bili smo boljši od konkurence in zmagali.

Po vrnitvi iz Belgije smo v Čebelarski zvezi Slovenije sklenili, da bomo sestavili odbor, ki bo prevzel operativne naloge za organizacijo velikega dogodka. Ker je bil naš predsednik Lojze Peterle zaradi svoje politične dejavnosti pogosto odsoten, sem jaz prevzel vodenje priprav na kongres, ob pomembnih dogodkih pa je Čebelarsko zvezo Slovenije uradno zastopal Lojze Peterle. Sestavili smo skupino z 12 člani in jo poimenovali Slovenski organizacijski odbor. Vsak član je prevzel eno od področij, ki po tradiciji spadajo v okvir delovanja čebelarskih kongresov Apimondie. Ker smo se zavedali, da naša osrednja čebelarska organizacija nima denarja za plačevanje stroškov v času priprav na kongres, smo se dogovorili, da bomo vse delo opravili prostovoljno in zastonj.

Leta 2000 je bil Lojze Peterle ponovno izvoljen za predsednika Čebelarske zveze Slovenije, za podpredsednike pa smo bili določeni **Avgust Gril, Vlado Pušnik** in jaz. **Tedaj je dokončno padla odločitev, da se zgradba Čebelarskega izobraževalnega centra na Lukovici ne proda, ampak se takoj začne obnova že zelo dotrajanega objekta, ki mora biti končana še pred začetkom svetovnega kongresa Apimondie 2003 v Ljubljani.** S skrajnimi napor in požrtvovalnim delom obeh podpredsednikov ter ob sodelovanju velikega števila slovenskih čebelarjev je to uspelo. Prepričan sem, da se le malo čebelarskih organizacij po svetu lahko pohvali s tako lepim domom, kot je naš.

V letu 2001 je odstopil s tajniškega mesta ČZS dolgoletni tajnik Milan Runtas. Kadrovska komisija, ki sem jo vodil, se je odločila za **Antona Tomca**. Že kmalu smo ugotovili, da smo izbrali pravega človeka za tajniško mesto in da si boljšega ne bi mogli najti.

Odprtje Čebelarskega centra Slovenije 26. maja 2002. V kasnejših letih je bil center še obogaten s Čebelarsko knjižnico Janeza Goličnika, čebelarsko učno potjo, laboratorijem za interno kontrolo ter galerijo Sivka

Lojze Peterle, predsednik ČZS, je odprl kongres Apimondie v Sloveniji, 24. avgusta 2003. Takrat je prvič zazvenela Čebelarska pesem – himna slovenskih čebelarjev (besedilo Franc Šivic, glasba in aranžma Slavko Avsenik in Slavko Avsenik mlajši).

V letu 2003 je vse druge dogodke zasenčila izvedba svetovnega čebelarkega kongresa pod okriljem **Apimondie v Ljubljani**. O tem, kako je kongres potekal in kaj vse se je na njem dogajalo, sem obširno pisal v svoji knjigi *Moje življenje s čebelami*. Zato bi na tem mestu navedel samo besede Pavla Zdešarja iz njegovega članka, objavljenega v *Slovenskem čebelarju* decembra leta 2003:

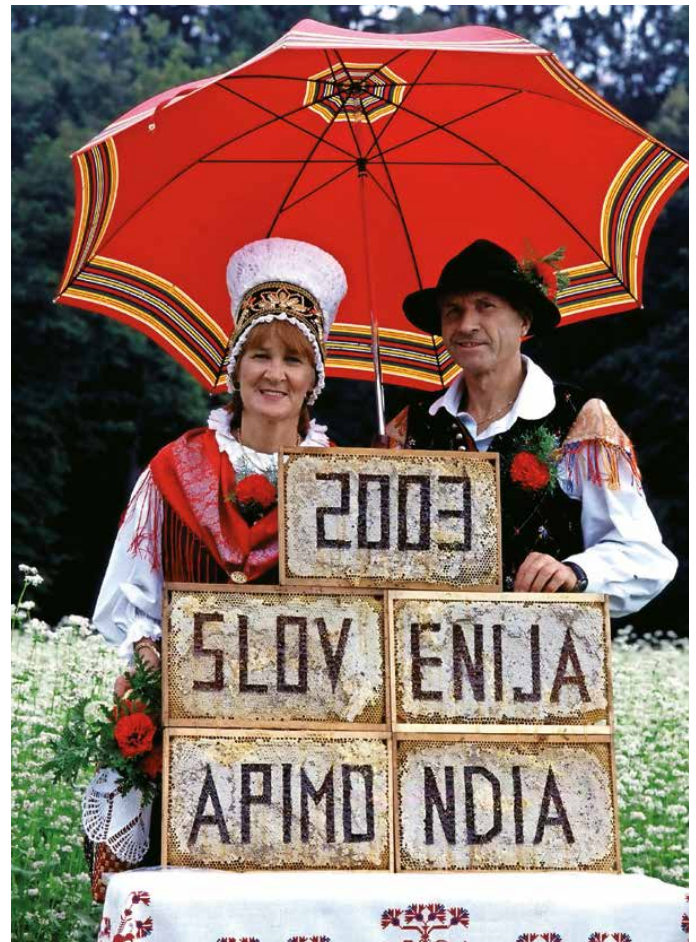
Apimondia 2003 bo slovenskim čebelarjem še dolgo ostala v spominu kot nepozaben dogodek. Prvič po Antonu Janši smo se Evropi in svetu predstavili kot narod čebelarjev. Majhen narod v lepi deželi, v kateri je čebela posebej čislana domača žival in je v tisočletnem druženju s človekom zaznamovala njegov značaj, kulturo in celo nekaj značilnosti naroda kot celote. Ta veličastna prireditev je bila vrhunec uspešne prenove našega čebelarstva v samostojni državi. Čebelarski svet, ki nas je obiskal, je bil prijetno presenečen. Številni, ki nas do tedaj niso dovolj poznali in so Slovenijo pred odhodom na kongres komaj našli na zemljevidu, so osupnili od presenečenja ter nam izkazali spoštovanje.

Z novo samozavestjo na poti v svetovni vrh

Kongres Apimondie in novi Čebelarški center Slovenije, kamor se je preselil sedež ČZS, sta bila dosežka, ki sta dala slovenskim čebelarjem nov polet in voljo, da po končanem obdobju prenove čebelarstva stopijo na pot hitrega razvoja. Ta samozavest se je izrazila tudi s pomočjo edinstvene čebelarske svečane obleke, ki jo je leta 2002 javnosti predstavil oblikovalec Janez Levstik. Optimizem se je izrazil tudi v pobudi Pavla Zdešarja za praznovanje dneva čebelarjev oz. čebelarkega praznika na 20. maj – rojstni dan Antona Janše. Prvega smo praznovali leta 2003 v Breznici na Gorenjskem. Od leta 2003 je poklic čebelarja priznan z nacionalno poklicno kvalifikacijo čebelar/čebelarka. Navsezadnje pa so se na prehodu v novo tisočletje začela usposabljanja čebelarskih mojstrov, med štajerskimi čebelarji pa se je znova obudila izdelava medenih pijač.

Leto 2004 je ČZS prvič pridobila status priznane rejske organizacije za kranjsko čebelo in sprejela rejski program za kranjsko čebelo. V Sloveniji se je zaradi vstopa v EU in izvajanja ukrepov kmetijske politike začel popis in označevanje čebeljakov z rumenimi tablicami ter vzpostavitev centralnega registra čebeljakov v katerega čebelarji letno sporočajo stalež družin. ČZS je sprejela tudi Program razvoja čebelarstva v Sloveniji v letih 2005–2007, ki ga je na podlagi smernic EU pripravil dr. Poklukar. **Leta 2005 smo kot članica EU začeli izvajati Program ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji**, sprejet pa je bil sklep o ustanovitvi Šole čebelarjenja Antona Janše.

Tri leta po končanem svetovnem kongresu v Ljubljani je zaradi novih dolžnosti na področju politike odstopil predsednik ČZS Lojze Peterle, **leta 2007 pa je postal novi predsednik naše osrednje čebelarske organizacije njen dotedanji podpredsednik Boštjan Noč**. S svojo mladostno zagnanostjo je prinesel vanjo svež veter, poln novih idej. Že kot podpredsednik (2004–2007) je navezal odlične stike z ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in uspelo mu je pridobiti finančna sredstva za izvedbo najrazličnejših projektov, pomembnih za delovanje naše organizacije. Ko so me pred nekaj leti v Italiji spraševali, kdo v Sloveniji je najbolj zaslužen za napredek našega čebelarstva, sem odgovoril, da je

Silvana in Franc Šivic na fotografiji, ki je obkrožila svet in privabila čebelarje iz celega v Slovenijo.

Sprevod praporščakov na 8. čebelaršem prazniku v Velenju, 22. maja 2010

to prav gotovo naš predsednik Boštjan Noč. Sledilo je povabilo naše delegacije v italijansko obmejno mesto Čedad, in tam so mu slovesno podelili častni naziv »vitez čebelje matice«. Naj povem, da ta naziv podelijo Italijani samo najzaslužnejšim ljudem s področja italijanskega čebelarstva, tisto leto pa so naredili izjemo in ga prvič podelili tudi zaslužnemu Slovencu.

Nov razvojni zagon je pomenila tudi ustanovitev Čebelarške svetovalne službe za pokrivanje specialističnih področij varne hrane, ekonomike in tehnologije. Med cilji službe sta tudi ozaveščanje in obveščanje širše javnosti ter porabnikov o pomembnosti in vlogi čebelarstva in čebel. Sprva je od 1. junija 2005 do 31. marca 2007 delovala na podlagi letnih uredb o izvajanju programa na področju čebelarstva. Po izteku triletnega obdobja je vlada izdala Uredbo o Javni svetovalni službi v čebelarstvu (JSSČ). Na javnem razpisu za izbiro koncesionarja za obdobje 2008–2014 je uspešno kandidirala ČZS. Poleg svetovalcev specialistov čebelarjem svetujejo tudi terenski svetovalci.

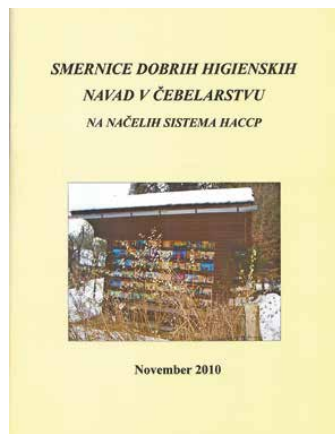
Promocijske dejavnosti JSSČ so prispevale k temu, da se občutno povečali prodaja in uporaba čebeljih pridelkov. Zelo veliko je k temu pripomogla dobrodelno-izobraževalna

akcija »Za zajtrk med slovenskih čebelarjev v vseh slovenskih vrtcih« oz. Medeni zajtrk, ki je prvič potekala leta 2007 in je kasneje prerasla v Tradicionalni slovenski zajtrk. Slovenski čebelarji pa se javnosti predstavljajo tudi na dnevu odprtih vrat čebelarških društev. Promocija čebeljih pridelkov pa ne bi bila možna na takšen način in v tolikšnem obsegu, če ne bi ponujali čebelarji kakovostnih čebeljih pridelkov. Kakovost se je v tem času znatno dvignila, še zlasti medu, k temu pa je bistveno prispevala potrditev Smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu po načelih sistema HACCP leta 2006, pa tudi številna ocenjevanja medu, ki so potekala na več krajih v Sloveniji ter izšolani preskuševalci medu. Delovanje JSSČ je omogočilo razmah čebelarških krožkov na osnovnih in srednjih šolah. V zadnjih nekaj letih je v več kot 180 čebelarških krožkih vključenih več kot 2000 otrok. Zelo pomembno je, da so se s pozitivno promocijo čebelarstva in z vsemi našimi dejavnostmi (npr. začetniškimi tečaji) pridobili mladi čebelarji, in s tem se je znižala povprečna starost čebelarjev s 66 let na manj kot 60 let.

V prvih letih predsedovanja Boštjana Noča in vse do danes je sledilo mnogo premikov in dosežkov: uvedba enotnega kozarca za med slovenskega porekla, uvedba enotnega programa zatiranja varoj, sofinanciranje čebelarške opreme, izvajanje interne kontrole medu, promocija sajenja medovitih rastlin, izdajanje strokovne literature, kot so 1. in 2. del učbenika Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje, knjižici o medu in cvetnem prahu, knjiga *Slovenski čebelnjak*, *Čebelarški terminološki slovar*, knjižici o propolisu ter o pridelavi in predelavi voska, knjiga *Varoja, čebela, čebelar*, in ureditev Čebelarške knjižnice Janeza Goličnika. Njeno odprtje je sovpadlo s praznovanjem 110-letnice nepretrganega izhajanja revije *Slovenski čebelar*. Uredila se je davčna zakonodaja, vzpostavljeni so bili Register čebelnjakov, pašni redi in pašni kataster. Eden pomembnejših mednarodnih dosežkov Slovenije pomeni pridobitev na ravni EU zaščitene geografske označbe za slovenski med, kar je velika zasluga pobudnika in skozi vse korake gonilne sile **Milana Megliča**. **Sočasno z, k napredku naravnanim, delovanjem ČZS, so k**

Priročnik dobre čebelarške prakse 2020

Brošura Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu po načelih sistema HACCP prvič izšla 2006.

Sodelavci Čebelarške zveze Slovenije, Javne svetovalne službe v čebelarstvu na čebelarški razstavi v Državnem zboru Republike Slovenije

Foto: Marko Borko

Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo 2013

razvoju čebelarstva prispevala tudi čebelarstva društva in regijske zveze, pri čemer nekatere še prav posebej izstopajo.

Več pozornosti se je začelo posvečati čebelarstvu in apiterapiji. Čebelarstvo pri nas se je razmahnil predvsem leta 2003, ko smo organizirali svetovni čebelarški kongres Apimondia. Nadaljeval pa z organizacijo dneva čebelarstva, certificiranjem čebelarstva in usposabljanjem čebelarstva turističnih vodnikov. Praznovati smo začeli tudi dan apiterapije, in sicer 30. marca, na rojstni dan Filipa Terča, začetnika sodobne apiterapije. Leta 2010 smo organizirali 3. mednarodni forum Apimondie o apiterapiji in 2. mednarodni forum o kakovosti čebeljih pridelkov, letos pa dočakali poklicno kvalifikacijo apiterapevt/apiterapevtka.

ČZS je izvajala kampanjo »Ohranimo čebele« in ustanovila Sklad za ohranitev kranjske čebele. K ohranitvi čebel je precej pomagal preroški pogum takratnega kmetijskega ministra **mag. Dejana Židana**, ki je leta 2011 prepovedal uporabo neonicotinoidov, ki so povzročali zastrupitve čebel. Ta vizionarska odločitev je leta 2020 obveljala na ravni celotne EU. Leta 2010 smo dočakali tudi poklicni standard in izpitni katalog za pridobitev poklica čebelarški mojster/mojstrica. Do leta 2012 so bili na tej podlagi spet izobraženi in potrjeni novi čebelarški mojstri. Po drugi strani pa smo za najmlajše leta 2011 posodobili učbenik *Čebela se predstavi*. Posodobitev je kasneje doživel tudi *Slovenski čebelar s spremembo formata v A4 in*

Preskuševalci medu na Mednarodnem ocenjevanju medu leta 2010 v okviru 3. mednarodnega foruma Apimedicine in 2. mednarodnega foruma Apiquality

Foto: Arhiv ČZS

nato še z opustitvijo plastičnega foliranja. Prav tako je bila posodobljena spletna stran ČZS, začela pa je delovati tudi na spletu s svojim Facebook profilom in YouTube kanalom. Del usposabljanja čebelarjev se je preselil na splet z e-šolo, eČebelarjem, interaktivnim svetovalcem oz. v virtualni svet s 3D-simulacijami. Prav posebej inovativen pa je promocijsko-izobraževalni prevoznik paviljon Medena zgodba, ki od letos kroži po Sloveniji.

Svet čebel pa smo v tem času želeli približati tudi osebam z motnjo v duševnem razvoju, npr. z izdajo učbenika in delovnega zvezka *Čebela se predstavi*, prirejenih v lahko berljiv jezik. Z željo spodbuditi k čebelarjenju invalidne osebe je bil postavljen poseben čebeljak, prirejen za osebe na invalidskih vozičkih, izveden je bil seminar ter izdan *Čebelarški priročnik za invalide* (2018). V zadnjem času je ČZS izdala naslednje pomembnejše naslove: *Čebelarški priročnik*

Dr. Peter Kozmus (četrti z leve) je postal podpredsednik Apimondie leta 2017 v Carigradu, na sliki s predstavniki Slovenije pred paviljonom Čebelji svet.

Foto: Vlado Augustin

S pravim ciljem in vztrajno voljo se najde pot do na začetku na videz nedosegljivega cilja – svetovnega dneva čebel.

Praznovanje prvega svetovnega dne čebel, 20. maja 2018, v Breznici pri Žirovnici

za začetnike, Čebelje paše v Sloveniji, Veliki ljudje slovenskega čebelarstva, Monografija o organiziranem slovenskem čebelarstvu, Priročnik dobre čebelarke prakse.

Posebno točko poti v svetovni čebelarški vrh predstavlja leto 2014, ko se je na pobudo predsednika Boštjana Noča začelo gibanje za razglasitev svetovnega dneva čebel. Konec leta 2017 smo, po komaj treh letih, dočakali razglasitev svetovnega dneva čebel na rojstni dan slovenskega čebelarja Antona Janše. Leta 2017 se je zgodil še en zgodovinski vrhunec, za podpredsednika Apimondie je bil, na kongresu v Carigradu, izvoljen **dr. Peter Kozmus**. To je najvišji položaj v čebelarstvu, ki ga je do sedaj zasedal kateri koli Slovenec. Dr. Kozmus je po smrti predsednika Apimondie Philipa McCaba konec leta 2018 začasno opravljal dolžnosti predsednika Apimondie ter predsedoval 46. kongresu Apimondie v Montrealu, kjer je bil izvoljen novi predsednik Jeff Pettis iz ZDA, dr. Kozmus pa ponovno za podpredsednika.

Svetovni dan čebel je spodbudil tudi prizadevanje za vzpostavitev mednarodne šole čebelarstva, ki je bila nato

ustanovljena leta 2018 kot Slovenska čebelarška akademija, prva usposabljanja pa je, po obdobju vzpostavljanja delovanja in priprave programov, začela izvajati letos. Boštjan Noč je dal tudi pobudo za podeljevanje nagrade »zlata čebela«, po vzoru Nobelove nagrade, za največje »čebelarške« dosežke v svetu. Republika Slovenija je pobudo podprla in letos na javnem natečaju izbrala zmagovalno ustvarjalno zasnovo nagrade zlata čebela.

20. maja 2018 smo v Breznici pri Žirovnici praznovali prvi svetovni dan čebel. Neposredno pred praznovanjem sta potekala še dva pomembna dogodka: svetovna čebelarška konferenca Globalni izzivi v čebelarstvu in svetovna ministrska konferenca o čebelah in oprashačevalcih.

Slovenske strokovne službe, ČZS, MKGP in druge državne službe so z navdušenjem in sodelovanjem, po vzoru čebel, dokazali, da če je ideja prava, če je cilj pravi, potem se najde tudi pot do na začetku na videz nedosegljivega cilja! Gibanje za razglasitev svetovnega dneva čebel je resnično združilo Slovence in povežalo svet! 🍯

Viri:

Noč, B. (2011): ČZS od 2007 naprej pod vodstvom predsednika Boštjana Noča. V: *Slovenski čebelar – Jubilejna številka ob 20. obletnici samostojnosti Republike Slovenije – domovine kranjske čebele*. Brdo pri Lukovici: Čebelarška zveza Slovenije, let. CXIV, str. 13–17.

Senič, L. (2011): Čebelarška svetovalna služba. V: *Slovenski čebelar – Jubilejna številka ob 20. obletnici samostojnosti Republike Slovenije – domovine kranjske čebele*. Brdo pri Lukovici: Čebelarška zveza Slovenije, let. CXIV, str. 45–47.

Tomec, A. (2011): Kronika tajništva Čebelarške zveze Slovenije 2001–2011. V: *Slovenski čebelar – Jubilejna številka ob 20. obletnici samostojnosti Republike Slovenije – domovine kranjske čebele*. Brdo pri Lukovici: Čebelarška zveza Slovenije, let. CXIV, str. 28–33.

Jubilejna številka Slovenskega čebelarja

Leta 2011 smo ob praznovanju 20-letnice Slovenije izdali jubilejno številko *Slovenskega čebelarja*, v kateri so različni avtorji v več člankih temeljito predstavili razvoj slovenskega čebelarstva v obdobju 1991–2011. Je pomemben zgodovinski dokument, zato vas vabimo k branju. Najdete jo na povezavi: <https://czs.si/Upload/files/Slovenski%20čebelar%20jubilejna%20številka.pdf>.

Preprečevanje varoze

dr. Vlasta Jenčič in dr. Metka Pislak Ocepek

Veterinarska fakulteta, Univerza v Ljubljani

vlasta.jenicic@vf.uni-lj.si, metka.pislakocepek@vf.uni-lj.si

Varoza, ki jo povzroča zajedavska pršica varoja (*Varroa destructor*), je ena največjih zdravstvenih težav čebel v Sloveniji. Varoja zajeda na čebelah in v pokriti čebelji zalegi in zato izčrpava čebeljo družino, ki je zaradi varoj tudi dovzetnejša za druge bolezni, še zlasti za virusne okužbe.

Posamezne čebele imajo prirojene obrambne mehanizme proti povzročiteljem bolezni in tudi virusom. V prvi vrsti jih varujeta kutikula z dlačicami, ki preprečujeta, da bi povzročitelji bolezni, predvsem virusi, vstopili v čebelje telo – hemocel. Varoje pa pri zajedanju čebel in ličink s pomočjo ustnega organa – gnatostome – zlahka viruse vnesejo v njihovo telo. Proti virusom so se močne in zdrave čebele sposobne braniti tudi s hemociti in interferonom v hemolimfi, ki pa je zaradi zajedanja varoj osiromašena in so čebele tudi zato dovzetnejše za okužbo. Varoje se namreč hranijo z maščobnim telesom in hemolimfo, oba pa sta glavna nosilca moči in odpornosti čebelje družine. Čebelje družine zato zaradi varoj brez čebelarjeve pomoči propadejo. Kdaj se bo to zgodilo, je težko predvideti, saj je propad poleg večje naravne odpornosti nekaterih čebeljih družin odvisen še od drugih dejavnikov, predvsem tehnologije čebelarjenja in prisotnosti morebitnih drugih bolezni. V večini primerov lahko močneje napadene čebelje družine propadejo že v nekaj mesecih. V Sloveniji predstavlja večje tveganje tudi velika gostota čebelnjakov v preletni razdalji, kjer je treba zaradi zaletavanja čebel in ropa čebeljih družin računati na možnosti reinvazij varoj.

Dobra oskrba čebeljih družin je temelj v boju z varozo

Za hitrejši propad čebelje družine zaradi napadenosti z varojami sta lahko usodni tudi slabša in neprimerna paša, saj so lačne in/ali neustrezno prehranjene čebele dovzetnejše za bolezni. Čebele namreč za svoj optimalni razvoj potrebujejo 12 različnih aminokislin, ki jih dobijo le s pelodom različnih vrst rastlin, kar je možno le ob veliki biotski raznovrstnosti rastlinja v okolici čebelnjaka. Kadar pa čebele v naravi sploh nimajo možnosti za kakršno koli pašo, bodisi ker je trenutno ni bodisi pa so vremenske razmere neugodne za čebeljo pašo, kot je to letos, je treba ves čas preverjati zalogo hrane in čebele pravočasno hraniti, saj znana misel, da se lačna

čebela nikoli ne opomore, zagotovo drži. Zelo priporočljivo je čebeljim družinam omogočiti pelodno pašo, kadar koli je to mogoče, v pomoč pa je lahko tudi pelod iz morebitne zaloge. V razmerah, ki so neugodne za optimalni razvoj, je čebelja družina ranljivejša tudi pri boju z varojami, zato je treba še skrbneje spremljati njihovo napadenost in pravočasno ukrepati.

Spremljanje napadenosti čebelje družine z varojami

Zatiranje varoj je lahko uspešno le ob nenehnem spremljanju napadenosti čebeljih družin z varojami, kar je še zlasti nujno na področjih, kjer je večja gostota čebelnjakov. Za spremljanje stopnje napadenosti čebeljih družin je poznanih več metod, najpogosteje pa se uporabljajo: štetje naravnega odpada varoj na podnici panja, štetje varoj v trotoviski in v delavski zalegi ter ugotavljanje odstotka napadenih čebel s sladkornim testom ali z uporabo testa s CO₂. Med letom varoje v čebelji družini poginjajo in padajo na podnico panja. Če te varoje prestrežemo na testnem vložku, zaščitnim z mrežo, jih lahko preštejemo. Če število odpadlih varoj delimo s številom dni po zadnjem štetju, dobimo število odpadlih varoj na dan. Najbolje je, da **naravni odpad varoj** spremljamo v vseh čebeljih družinah vse leto ali pa vsaj občasno po tri tedne zapored.

Kot je poznano, varoje raje zalegajo v trotoviski zalegi, zato običajno **ugotavljamo napadenost trotoviskih ličink/bub**. V ta namen odpremo najmanj 100 zaleženih celic, izvlečemo ličinke/bube in na njih preštejemo varoje. Skrbno pregledamo tudi stene izpraznjene celice. Na enak način lahko pregledamo tudi ličinke/bube delavske zalege.

Za tako imenovani **sladkorni test** čebele ometemo v prirejeno posodo z mrežastim pokrovom, število čebel v posodi pa ocenimo s tehtanjem (čebela tehta približno 0,1 g). Dodamo sladkor v prahu ter posodo vrtimo, da se sladkor oprime čebeljih dlačic in se s čebel odpustijo varoje. Nato posodo obrnemo z mrežico navzdol in stresamo, da varoje padejo v bel pladenj z vodo, kjer jih zlahka preštejemo. Na koncu čebele stresemo nazaj v panj in izračunamo odstotek napadenosti čebel z varojami. Napadenost čebel lahko ugotavljamo tudi s pomočjo kompleta z uporabo CO₂, s katerim čebele omamimo, da se varoje odpustijo s čebel in padejo na dno posodice, kjer jih preštejemo in izračunamo odstotek napadenih čebel.

Trenutno potekajo po Sloveniji praktične delavnice, ki jih izvajajo veterinarji VF NVI, na katerih se lahko naučite izvedbe vseh omenjenih testov, pa tudi pravilne uporabe zdravil za zdravljenje varoze. Poleg tega na VF NVI spremljamo napadenost čebeljih družin v testnih čebelnjakih

ter objavljamo rezultate na spletni strani VF (www.vf.uni-lj.si/spremljanje-napadenosti-z-varojami), kjer jih lahko spremljate.

Zatiranje varoj

Za zmanjšanje števila varoj v čebelji družini je priporočljivo združevati več načinov (integrirano ali celostno zatiranje), kjer so na prvem mestu biološko-tehnološki ukrepi oziroma tako imenovani apitehnični ukrepi, sledi pa uporaba zdravil, kjer dajemo prednost zdravilom na osnovi naravnih kislin in eteričnih olj, ki so dovoljena tudi v ekološkem čebelarstvu, pred zdravili na osnovi sinteznih akaricidov. Naj ponovno poudarimo, da morajo biti vsa zdravila, ki jih uporabljamo za zdravljenje varoze, registrirana in imeti dovoljenje za uporabo v Republiki Sloveniji. Ustrezna zdravila je mogoče nabaviti pri veterinarjih na VF NVI ali v zasebnih veterinarskih organizacijah ob predložitvi dnevnika veterinarskih posegov. Vsak čebelar je zdravljenje čebeljih družin dolžan vpisovati v dnevnik veterinarskih posegov, zdraviti pa po navodilu veterinarjev in proizvajalca zdravila.

Zdravila z dovoljenjem za promet in uporabo v Republiki Sloveniji, ki jih je mogoče nabaviti v letu 2021, so navedena v preglednici.

O izbiri zdravila se je treba posvetovati z veterinarjem in dosledno upoštevati njegova navodila. Skrbno je treba proučiti tudi zdravilu priloženo dokumentacijo. Nenehno se je treba tudi izobraževati s prebiranjem strokovne literature ter se udeleževati izobraževanj, ki jih izvajajo specialisti za zdravstveno varstvo čebel na VF NVI.

Naj spomnimo, da je po Pravilniku o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje in preprečevanje varoze čebel (Ur. l. RS, št. 21/20) obvezno opraviti poletno zdravljenje

Preglednica: Zdravila za zatiranje varoj, ki jih je mogoče nabaviti v Republiki Sloveniji v letu 2021

Učinkovina	Zdravilo
Organske kisline in eterična olja	
mravljinčna kislina	MAQS
mravljinčna kislina	FORMIVAR 85 %
mravljinčna kislina	FORMIVAR 60 %
mravljinčna kislina	APIFOR 60 %
oksalna kislina	API-BIOXAL
oksalna kislina	OXUVAR
kombinacija mravljinčne in oksalne kisline	VARROMED
timol	TYMOVAR
timol, evkaliptus, kafra, levomentol	APILIFE VAR
Sintezni akaricidi	
amitraz	VARIDOL
amitraz	APIVAR
flumetrin	BAYVAROL
flumetrin	POLYVAR YELLOW
kumafos	CHECKMITE

najkasneje do 15. avgusta v posameznem koledarskem letu. V skladu s pravilnikom je obvezno tudi zimsko zdravljenje, ko so čebelje družine brez zalege. Upoštevati in izvajati je treba tudi druge ukrepe, ki jih določa pravilnik, ter o pojavu kliničnih znakov, ki so značilni za varozo, bolezen prijaviti veterinarski službi.

Za konec pa še omenimo, da so v letu 2021 v okviru Programa ukrepov na področju čebelarstva (Uredba o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020–2022) **zagotovljena finančna sredstva za sofinanciranje zdravil, ki se lahko uporabljajo v ekološkem čebelarstvu (organske kisline in eterična olja).**

Novice iz sveta

Evropa

Bera medu je bila leta 2020 ena najslabših v zadnjih desetletjih. Delovna skupina za med pri CopaCogeci iz Bruslja ocenjuje, da je bila za 40 % nižja od običajne. Obenem sporoča, da se zaradi uvoza cenenege in potvorjenega medu cene v Evropi niso zvišale. Etienne Bruneau, predsednik delovne skupine, meni, da je evropsko čebelarstvo v nevarnosti in da je treba uvesti skupno evropsko prodajno promocijo, kakršna že obstaja za mleko in meso. Obenem je treba pooprčiti kontrolo nad uvoženim medom iz tretjih držav in zahtevati jasno navedbo o njegovem poreklu. Vzroki za slabo letino so močna deževja v času čebelje paše, ponekod hude poplave in kasneje suša v južnih in vzhodnoevropskih

deželah, ki so največje pridelovalke medu v Evropi. Tako je znašala lanska pridelava akacijevnega medu na Madžarskem komaj 10 % od običajne letne količine, na Portugalskem in v južnih delih Italije pa so čebelarji pridelali 70 do 80 % manj medu, kot ga pridelajo v normalnih letinah. Bernhard Heuvel, predsednik nemške zveze poklicnih čebelarjev, se boji, da se bo pojavilo na trgu še več ponarejenega medu, kot ga je bilo do zdaj. Zato svari potrošnike: »Vsak naj pred nakupom medu natančno preveri njegovo poreklo, in če je to dvomljivo, naj ga ne kupi.«

Prevod in priredba Franc Šivic

Vir: Spiewok, S. (2021): Miserable Ernte. *Deutsches Bienen Journal*, št. 1, januar 2021, str. 4.

Prehranski stres in odpornost čebel

Dr. Andreja Kandolf Borovšak, dr. Nataša Lilek¹,
Vlado Auguštin in Simon Golob²

¹ svetovalki JSSČ za varno hrano, ² svetovalca JSSČ za tehnologijo čebelarjenja
andreja.kandolf@czs.si, natasa.lilek@czs.si, vlado.augustin@czs.si,
simon.golob@czs.si

Ustrezna prehrana čebeljih družin je nujna za njihov razvoj in obstoj. Čebele potrebujejo beljakovine in ogljikove hidrate. Beljakovine dobijo iz skladiščenega cvetnega prahu, ogljikove hidrate pa iz medicinske ali mane, ki ju predelajo v med. Brodschneider in Crailsheim (2010) potrebe po prehrani v družini delita na tri ravni: prehrana družine, prehrana odraslih čebel in prehrana ličink.

Posledice pomanjkanja hrane

Če se ličinke razvijajo v pomanjkanju hrane, imajo odrasle čebele lahko krajšo življenjsko dobo, slabši pašni nagon ali slabše vzrejejo zalego. V družinah, kjer je pomanjkanje hrane, se poveča tudi stres, ki ga povzročajo zajedavci (varoja), in preživetje družin je še bolj ogroženo (Schulz in sod., 1998).

Naravna hrana čebel

Najboljša hrana za čebele sta cvetni prah in med. Cvetni prah je bistven za vzrejo zalege, razvoj v odrasle čebele in s tem za zdravje čebeljih družin. Raznolikost v čebelji prehrani je nujna, ker prepreči pomanjkanje hranil, kot so esencialne aminokisljine, ki so pomembne tudi za ohranjanje imunskega sistema čebel. Le mešani, raznoliki cvetni prah zagotavlja vsa potrebna esencialna hranila, ki jih čebele ne morejo pridobiti, četudi zaužijejo večjo količino enoličnega cvetnega prahu (Brodschneider in Crailsheim, 2010).

Kaj lahko naredimo čebelarji, da omilimo letošnji prehranski stres?

Letos v naravi primanjkuje čebelje pašne, zato je preživetje čebeljih družin ogroženo, četudi jih ves čas krmimo s sladkorjem. Sladkor je namreč samo vir energije, medtem ko so v medu tudi hranilne snovi, ki jih v sladkorju ni in jih čebele ne morejo v celoti nadomestiti iz drugih virov. Pri pripravi krme za čebele moramo paziti, da čebel dodatno ne obremenjujemo s

»Čebelja družina, ki je trpela lakoto, ne bo več nikoli dobra čebelja družina.«

Anton Janša

krmo z visoko vsebnostjo HMF-a. Pri pripravi pogače ali sladkorne raztopine sladkorja ne segrevamo, pazimo na rok uporabnosti pogač in vnaprej pripravljenih invertiranih sirupov.

Zagotavljanje zadostnih količin hrane za zaleganje zimskih čebel in preprečevanje ropa

Čebele krmimo s sladkorno raztopino, ki jo pripravimo v razmerju trije deli sladkorja in dva dela vode. Družinam, ki jim dejansko primanjkuje hrane, jim jo dodamo naenkrat v večjih količinah, da si obnovijo zaloge. Družinam, ki imajo zalogo hrane še dovolj, a jim želimo omiliti pomanjkanje donosa, pa je praviloma dodajamo le toliko, da preprečimo padanje vrednosti na tehtnici. Raztopino nalijemo pozno zvečer v pitalnike ali pa jo čebelam dodamo kapilarno – v PVC-vedrih, ki jih postavimo nad gnezdo. **Pri krmljenju bodite previdni, da ne povzročite ropa čebel!** V brezpašnem obdobju zožite žrela na minimalno širino.

Pomanjkanje zadostnih virov hrane v naravi povzroči nastanek čebeljega ropa. Pri čebeljem ropu običajno močna, dovolj številna čebelja družina napade šibkejšo in ji pobere zaloge hrane. Glavni razlog za nastanek ropa je zagotovo pomanjkanje primerne pašne v naravi, kar prisili čebele v stikanje po tujih panjih. Veliko vlogo pri nastanku ropa pa ima tudi čebelar, saj pogosto sam zaradi nepravilnega dela pri pregledih in krmljenju rop tudi sproži.

V poznopoletnem in jesenskem času poskrbite, da imate v čebelnjaku le močne družine, ki imajo matico, ne kažejo znakov bolezni in niso čezmerno napadene z varojami. Žrela vseh panjev tudi pripravite, pri šibkih družinah le na širino ene čebele do dveh. Uporabite lahko tudi čebelji koridor. Pregledi naj bodo hitri, panje pa odpirajte le, če je res potrebno. 🍯

Viri:

Brodschneider, R., Crailsheim, K. (2010): Nutrition and health in honey bees. *Apidologie* 41: 278–294.

Schulz, D. J., Huang, Z. Y., Robinson, G. E. (1998): Effect of colony food shortage on the behavioral development of the honey bee. *Apis mellifera. Behavioral Ecology and Sociobiology*. 42: 295–303.

Namestitev panjev in vremenski vplivi

Janez Gregori

janez.gregori@gmail.com

Pravzaprav je to razmišljanje, kam postaviti panje, da se bodo čebele čim bolj počutile. Pa tudi čebelar. Za skladovnično vemo, da jih bomo namestili v čebelnjak, a tudi za nakladne nas mika, da bi jih postavili pod streho. Kar nekateri že poskušamo.

Navadno rečemo, da so čebele gozdne živali, navezane na gozd, kar seveda drži: v gozdu najdejo v drevesnem duplu primerno mesto za svoj dom, najdejo primerno hrano, po katero letajo tudi v odprte predele izven gozda. Če pogledamo po svetu, se nam pokaže pestra slika. Čebele živijo v predelih, kjer se razprostirajo gozdovi, tako v predelih z zmernim podnebjem kot v tropih. Živijo pa tudi v predelih brez drevja, kjer so širna prostranstva, na primer makije in polpuščav. Svoj dom poiščejo v skalnih razpokah ali votlinah. In čebelarji so v teh predelih, vsaj nekoč, čebelarili tudi v kamnitih panjih. Težava v teh krajih so zlasti visoke temperature, ki se jim morajo čebele prilagoditi v taki meri, da lahko preživijo. Pravzaprav so v vseh življenjskih okoljih določene skrajnosti, ki se jim morajo čebele prilagoditi, da lahko preživijo. In čebele imajo med vsemi žuželkami eno največjih sposobnosti prilagajanja. V dolgih obdobjih so se prilagajale različnim življenjskim razmeram v raznih predelih svoje avtohtone razširjenosti in sčasoma so nastale številne podvrste ali rase medonosnih čebel.

Čebelarim na Gorenjskem, na 835 m n. m., že več kot 40 let imam tako skladovnične AŽ-panje kot tudi nakladne, Zandrove. Pred leti sem začel tudi čebelariti v nakladnimi v paviljonu, če tako imenujem del prostora v čebelnjaku, iz katerega sem umaknil AŽ-panje. Pri načinu čebelarjenja se pojavljajo različna vprašanja.

Prvo vprašanje je prostor, potreben za namestitev panjev. AŽ-panji so zloženi v skladovnico in za namestitev zahtevajo minimalen prostor. Nakladni panji se opravljajo od zgoraj, zato morajo stati posamično, kar zahteva veliko prostora. Pri večjem številu panjev si le težko privoščimo, da jih spravimo pod skupno streho. Nakladni panji so pač namenjeni postavljanju na prostem.

Drugo je vprašanje vlage v panjih, kar vpliva tudi na količino vode v medu. Prostostoječi nakladni panji so ji seveda bolj izpostavljeni, saj stojijo tik nad tlemi. V zrelem, to je pokitem medu je v AŽ-panjih približno

Paviljon Vojka Vebra v Škofjeloškem hribovju

14 %, v prostostojećih nakladnih pa nikoli pod 15 % vode. V nizke naklade sem za medišča pripravil sate s poglobljenimi celicami širine 4,5 mm, tako da jih je bilo v nakladi osem namesto deset normalne širine 3,5 mm. V prostostojećih panjih količina vode v medu iz teh satov nikoli ni bila pod 17 %, v paviljonu pa 15 %.

Tretje vprašanje je uravnavanje temperature v panju, kar čebele odlično obvladajo, jim pa povzroči veliko dela. Vprašanje se pojavi zlasti pri nakladnih panjih, če so izpostavljeni soncu in lahko pride do pregrevanja. V središču gnezda z zalego je normalna temperatura 35 °C, kar čebele skušajo vzdrževati s prezračevanjem, tako da ustvarjajo tok toplega zraka proti žrelu in na prosto. V vročini se del čebel umakne iz panja in v bradah visijo pred žrelom. Z umikom iz panja naredijo več prostora med sati in povečajo učinkovitost čebelam, ki prezračujejo notranjost panja. Če učinkovitost prezračevanja ni zadostna, čebele za ohlajanje panja uporabijo vodo. Z njo rahlo močijo pokrovce nad zalego in robove celic nepokrite zalege ali jo v obliki drobnih kapljic nameščajo po panju. Ker voda za izhlapevanje potrebuje energijo, torej je reakcija endotermna, odvzema toploto svoji okolici in jo tako hladi. Za vse delo, ki ga imajo čebele z ohlajanjem panja, porabijo veliko energije, kar se pozna tudi na donosu medu.

Vprašanje, ki se pojavlja pri prostostojećih nakladnih panjih, je torej pregrevanje. Čebelarji ga rešujejo s postavljanjem panjev v sadovnjake in podobne predele, kjer drevje nudi zadosti sence, zlasti v najtoplejšem delu dneva. Lahko poskrbijo za primerne zastirke, navadno narejene iz trstja. Rešujejo ga tudi z barvanjem panjev s svetlo barvo. Pogosto vidimo nakladne panje pobarvane belo, kar pa ima manjšo estetsko napako: na njih se pozna vsak čebelji iztrebek! Rešitev je seveda tudi, da nakladne panje namestimo v paviljon, ki nudi zadosti primerne sence.

Vsak način čebelarjenja prinese kaj dobrega, pa tudi slabega. Kako in kje bomo čebelarili, se moramo odločiti sami, kajti samo lastna odločitev bo prinesla zadovoljstvo. ●

Foto: Vojko Veber

Paviljon za nakladne panje

Vojko Veber

vebervojkoz@gmail.com

Moje čebelarjenje se je začelo leta 1983. Takrat sem kupil prve nove 10satne AŽ-panje. Kmalu sem naselil s čebelami sedem panjev. Hkrati sem zgradil manjši čebelnjak, tako da sem imel panje, kot je pri nas običajno, v čebelnjaku. Kasneje sem začel čebelariti tudi v LR nakladnih panjih. Delo z njimi je preprosto in poteka hitro, zato z njimi čebelarim še danes.

Nato sem spoznal, da mi najbolj ustreza 2/3 LR-panj z Manleyjevim satnikom. Pri tem satniku žičenje ni potrebno, ker sta spodaj dve letvici, ki držita satnico. Zgoraj satnico pritrdimo z nekaj kapljicami tekočega voska. 2/3-naklada je primerna tudi za pridobivanje sortnega medu in tudi delo ni naporno zaradi teže naklad kot pri standardnih LR-panjih. Nezaleženo satje, napolnjeno z medom, lahko, ker ni žice, uporabimo tudi, če pridelujemo med v satju.

LR-panje sem najprej postavil, kot je običajno, na podstavke, kjer je bil primeren prostor v naravi. Sčasoma sem začel opažati, da so se panji kljub zaščiti z barvami začeli kvariti. Na Gorenjskem, kjer tudi čebelarim, je veliko padavin in vlaga škoduje lesenim

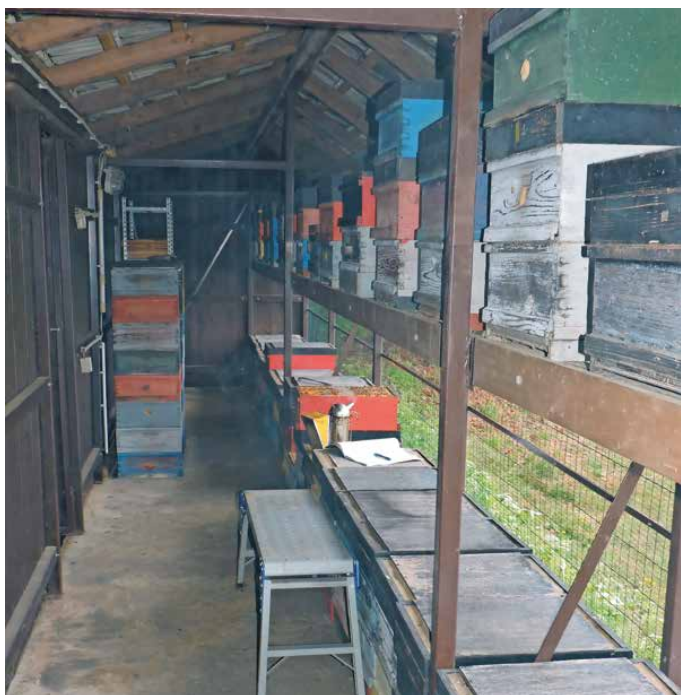
Paviljon v Slovenskih goricah

Notranjost paviljona v Slovenskih goricah

panjem. Pogosto slabo vreme tudi onemogoča delo s čebelami. Ob premlevanju teh opažanj sem našel pravo rešitev, kaj storiti. V *Slovenskem čebelarju* sem zasledil članek, kako so češki čebelarji postavili paviljon za čebele v nakladnih panjih. Kmalu sem se odločil in tudi sam naredil podoben paviljon za svoje čebele.

Leta 1989 sem vse panje preselil pod paviljon v Polhograjskem hribovju, blizu doma. Kmalu sem ugotovil, da sem se dobro odločil. Panji so na suhem in ne propadajo. Od tedaj že 30 let uporabljam iste panje. Prej sem za postavitev panjev potreboval veliko prostora, sedaj imam vse pod eno streho. V paviljonu ni prepaha,

Notranjost paviljona v Škofjeloškem hribovju

Foto: Vojko Veber

Foto: Vojko Veber

Foto: Vojko Veber

Z Manleyjevim satnikom žičenje ni potrebno, kar omogoča pridelavo medu v satju.

ker je zaprt s treh strani. Objekt ščiti čebele tudi pred poletno vročino, ker so popoldan panji v senci. Panje sem v vrsto zložil na tla. Med panji je 1,5 cm prostora, da je možno delo s čebelami pri menjavi naklad. Nad spodnjo vrsto panjev imam zgoraj podobno nameščeno še eno vrsto panjev, v katerih imam rezervne in gospodarske družine. Med vrstami panjev zgoraj in spodaj je dovolj prostora za odpiranje panjev ter dodajanje naklad. Kadar pregledujem čebele v zgornji vrsti panjev, uporabljam ustrezen podest, da sem na pravi višini za delo.

V paviljonu pozimi skladiščim rezervno satje do uporabe spomladi. Dovolj je tudi prostora za opremo in orodje, ki ga potrebujem za delo s čebelami. Zaradi širitve čebelarstva sem izdelal še dva paviljona in sedaj stacionarno čebelarim tudi v Škofjeloškem hribovju in Slovenskih goricah. ◆

Senčna ponjava za čebele

Franjo Matjašič

franjo.matjasic@gmail.com

Čebelarim na Vidmu, v Dobropoljski dolini, in sicer četrto leto kot mladi čebelar in mladi upokojenec.

Trenutno čebelarim z desetimi

DB-panji. Kapaciteta mojega stojišča, na dveh jeklenih konstrukcijah, ki stoji na južni strani domače hiše, je 14 panjev.

Kot čebelar začetnik sem imel in še vedno imam več vprašanj kot odgovorov, ki jih iščem pri svojem mentorju g. Borštniku, v strokovni literaturi ali pri drugih čebelarjih našega ČD Dobropolje. Pred dvema letoma me je bilo precej strah, ko so ob zunanji temperaturi 35 °C in več čebele visele v grozdih z brad panjev, pa tudi po prednjih delih panjev jih je bilo veliko. Po poizvedovanju in dobljenem odgovoru, da je s čebelami vse v redu, le hladijo se, sem se odločil, da jim bom pomagal.

Iz jeklenih kvadratnih cevi velikosti 20 × 40 mm sem naredil okvir na štirih nogah in ga privijačil na jekleno stojalo, na katerem imam postavljene panje. Okvir je visok toliko, da omogoča postavitev DB-plodišča (na visoko podnico), dve mediščni nakladi, pitalnik in pokrov. Okvir je na stojišče pritrjen le s štirimi vijaki in se z lahkoto sname. Demontaža oz. montaža okvirja ne moti čebel (vse se lahko naredi s hrbtne strani stojišča). Čez okvir sem napel najcenejše platno, kar sem ga lahko kupil. Tudi ob straneh sva z ženo prišla kose platna, tako da sta krajna panja z leve in desne strani tudi

Foto: Franjo Matjašič

bočno zaščitena pred jutranjo in večerno pripeko. Taka platnena ponjava je spredaj za 20 cm, zadaj pa za 10 cm širša od panjev, ki jih prekriva, pa tudi nagnjena je malo naprej. Pri dežju prepušča majhne kapljice vode, tako da pod panji trava nemoteno raste. Pri toči varuje panje pred poškodbami.

Nekaj časa sem opazoval, kako ponjava vpliva na čebele. Čebele so se še vedno ob vročih dnevih (predvsem večerih) hladile pred vhodom v panje, vendar ne tako pogosto kot prej.

Platnena ponjava se mi je zdela koristna in lepa, tako sva lani z ženo naredila ponjavo tudi za drugi del stojišča. Problem je bil le v tem, da nisva mogla kupiti enakega blaga, zato je stojišče nekoliko bolj pisano.

Pozimi platni odstranim z okvirjev in ju spravim na suho, okvirja pa pustim privijačena na jeklenih konstrukcijah. Strošek izdelave okvirjev za platni in nakup platna je bil dokaj sprejemljiv, še zlasti ker svojim čebelam želim nuditi le najboljše, kar pričakujem tudi jaz od njih. ◆

Henryjeva lipa (*Tilia henryana*)

Tomaž Granda

tomaz_granda@hotmail.com

Lipa ima v slovenskem kulturnem in narodnozavednem prostoru svojevrsten pomen že nekaj stoletij. V mesecu juniju dajeta dobro in kakovostno pašo obe avtohtoni vrsti lipe pri nas. V Sloveniji sta, po novih taksonomskih sistemih, iz družine slezenovk (*Malvaceae*) avtohtoni lipa oziroma velikolistna lipa (*Tilia platyphyllos*) ter v gozdovih pogostejši lipovec oziroma malolistna lipa (*Tilia cordata*). Lipovec je splošno razširjen v listnatih in mešanih gozdovih po vsej Sloveniji, medtem ko se lipa pojavlja sajena na trgih, naravni sestoji pa so redki, locirani predvsem na jugozahodu Slovenije ob meji s Hrvaško. V tem članku bom predstavil v slovenskem prostoru skoraj neznano Henryjevo lipo (*Tilia henryana*).

Henryjeva lipa je listopadno drevo, ki v avtohtonih pokrajinah zraste do 25 metrov visoko. Avtohtona je na osrednjem Kitajskem v provincah Jiangasu, Hanoan, Anhui, Hubei, Jinagxi, v Evropo pa je bila prinesena v začetku 20. stoletja. Leta 1888 jo je odkril irski botanik Augustin Henry, po katerem je ta vrsta tudi poimenovana. Prepoznamo jo po sivem razpokanem lubju, predvsem pa po markantnih, srčastih, do deset centimetrov dolgih listih. Posebnost listov so zobci, ki so lahko dolgi tudi do 1 cm. Zato jo lahko posadimo tudi kot okrasno drevo. Še posebej bo vpadljivo ob koncu rastne sezone – pozno poleti/jeseni, saj se listi obarvajo v zlatorumeno barvo.

Henryjeva lipa

Uporabna ter potencialna vrednost lipe je za medonosne čebele, čebele samotarke, čmrlje in druge divje oprasovalce izjemna, saj premore cvetove z obilo medicinske in cvetnega prahu. Ker se cvetovi odpirajo postopoma, lahko cveti tudi do šest tednov, seveda sta čas in dolžina cvetenja odvisna od vremena. Na splošno zacveti v mesecu avgustu ter konča v mesecu septembru, v sicer brezpašnem obdobju, kar je zelo dobrodošlo. Cvetovi imajo precej intenziven in prijeten vonj, pecljato socvetje pa je sestavljeno iz 20–90 posameznih cvetov. Pecelj je kot pri naših avtohtonih vrstah zarasel z ovršnim listom. Plodovi se imenujejo oreški.

V Evropi po navadi doseže višino 9–15 metrov in raste nekoliko počasneje od naših avtohtonih dreves. Posebne nege ta rastlina ne potrebuje, če bi se preveč razrastla, jo obrezujemo, sicer pa bo najboljše uspevala brez posegov. Če se odločimo za zasaditev te vrste lipe, poskušajmo izbrati dovolj vlažna, pa vendar sončna območja, tako da bo izločanje medicinske obilnejše. V prvem in drugem letu po zasaditvi se v sušnih delih leta priporoča zalivanje, pozimi pa ogrebanjem z listjem.

Če bi si želeli ogledati Henryjevo lipo, jo lahko najdete v Botaničnem vrtu Univerze v Mariboru, kjer raste 15 let star primerek te vrste. Drevo vsako leto obilno cveti in privabi ogromno žuželk, največ pa čebel. Prav tako si bomo lahko v

Cvet Henryjeve lipe. Kljub pozebi, ki je letos prizadela večino medonosnih rastlin, na Henryjevi lipi sredi junija ni opaziti poškodb.

prihodnjih letih to, pri nas relativno redko, vrsto ogledali v Mozirskem gaju.

Henryjeva lipa lahko omogoči čebeljo pašo v poznem poletju, ko je v naravi velik primanjkljaj medicinine in cvetnega prahu. Julija, avgusta in septembra je v naravi najmanj pašnih virov, medtem ko je število čebeljih družin največje v letu, saj imajo čebelarji ob gospodarnih družinah ob koncu leta še narejence, zanemariti pa ne smemo tudi vseh rojev, ki so nam pobegnili in so se naselili nekje v naravi. Zato je sajenje medovitih dreves in sejanje medovitih rastlin, ki cvetijo poleti in jeseni, na njihve izjemnega pomena.

Kljub dobrim lastnostim te vrste lipe ne smemo pozabiti, da je ta vrsta lipe v Sloveniji tujerodna. Glede na to, da je redka ne samo v Sloveniji, temveč tudi v Evropi, posebnih raziskav na temo invazivnosti vrste ni mogoče zaslediti. Čeprav raste počasneje kot naša avtohtona drevesa in se na prvi pogled zdi, da v našem okolju ni kompetitivna, je na tem področju vseeno potrebna presoja strokovnjakov. 🍯

Viri:

<https://treesandshrubsonline.org/articles/tilia/tilia-henryana/>
www.botanic.cam.ac.uk/the-garden/plant-list/tilia-henryana/
www.baumschule-horstmann.de/henrys-linde-688_67716.html
www.tree-guide.com/henrys-lime

Sobivanje s čebelami na slovenski obali in v Istri

Vsako leto Obalno čebelarstvo društvo Koper (OČD Koper) prejme številne pozive k reševanju čebeljih rojev v času od aprila do poznega poletja ali pritožbe glede čezmerne prisotnosti čebel v urbanem okolju. Na društvo se obračajo občani, lastniki nepremičnin, ki jih uporabljajo občasno, upravljavci različnih turističnih objektov in ustanov z neposrednim stikom ali po klicnih centrih policije, gasilcev in drugih. V društvu je v ta namen organizirana prostovoljna skupina čebelarjev, ki poskuša reševati tovrstne težave v čim večjem obsegu, pogosto pa čebelarji naletijo na težavo, ki jo sami težko rešujejo glede na lokacijo, mesto roja in druge težave z dostopom do novega gnezdenja čebeljega roja.

Največ težav z roji se beleži v občini Izola v mestnih središčih, v bližini hotelov, šol, vrtcev, razpokah v stanovanjskih stavbah, okenskih in vratnih podbojih, dimnikih in drugih delno odprtih odprtinah v različnih objektih, počitniških objektih, ki so občasno naseljeni, in seveda drevesih na različnih višinah. V letu 2020 je bil zabeležen tudi roj čebel v Luki Koper, d. d., na zunanji strani ladijskega zabojnika. Roja ni bilo mogoče odstraniti pravočasno, ker je dotična ladja morala odpluti.

Pogosti so tudi klici gostincev v poznopoletnem in jesenskem času, ko je sušno obdobje in brez čebelje paše. Čebele se v večjem številu zadržujejo na gostinskih terasah in motijo goste. V teh primerih se gostincem svetuje, da striktno upoštevajo čistočo in hitro umikajo umazano posodo z gostinskih miz.

OČD Koper člane društva (150 članov) letno opozarja, da svoje čebele nadzorujejo in kolikor je možno preprečujejo rojenje oziroma poskrbijo za svoje roje. Iz javne evidence Registra čebelnjakov je na področju OČD Koper registriranih približno 300 stojišč čebelnjakov, na terenu pa se ugotavlja, da je veliko število čebelnjakov neregistriranih, kar pomeni, da se, v primeru težav s stojiščem oziroma čebelami, posamezno čebelarstvo ne more identificirati. Ugotavlja se, da ti neregistrirani čebelnjaki v času rojenja in v brezpašnem obdobju pogosto niso primerno oskrbovani. Pogosto gre za

Čebelji roj na palmi

prevozne enote in čebelnjake čebelarjev, ki sicer ne živijo tu.

Submediteransko podnebje je vzrok za biodiverzitetno področje primorskih občin Koper, Izola, Piran in Ankaran, ki omogoča na razmeroma majhnem prostoru pridobivanje medu robinije, žajblja, kostanja, lipe, šetraja, mešanega cvetličnega medu in tudi gozdnega medu. Med je kakovosten, kar dokazuje dejstvo, da se je na vzorcih cvetličnega medu pokazalo, da medovi vsebujejo prisotnost cvetnega prahu iz več kot 110 različnih rastlinskih vrst, hkrati pa je skopo odmerjen zaradi vročih in sušnih obdobjev v poletnem času. Čebelarjenje na območju slovenske obale in Istre je magnet za številne čebelarje, vendar pa je zaradi skrajnih podnebnih razmer potrebna stalna prisotnost čebelarja.

V OČD Koper težave s čebeljimi roji vsako leto težje rešujemo samo s prostovoljstvom. Zastavlja se nam tudi

pravno vprašanje, kdo in katera institucija ter na kakšen način je dolžna poskrbeti za opisane težave. Jasno je, da mora vsak čebelar poskrbeti za svoje čebele. Kaj pa čebele s stojišč, ki niso registrirana in zaradi slabe oskrbe čebele rojijo? Kako preprečiti, da bi čebele čezmerno

vstopale v življenjski prostor človeka in ga neposredno ogrožale, hkrati pa bile prisotne, da se ohranja biotska raznovrstnost, zaradi katere sta Obala in Istra tako všečni ljudem?

Vesna Fabjan Bremec, podpredsednica OČD Koper

Intervju z Rodoljubom Živadinovićem, dr. med., predsednikom Zveze čebelarских organizacij Srbije

Koliko odstotkov srbskih čebelarjev je članov Zveze čebelarских organizacij Srbije (SPOS) in kolikšna je članarina v SPOS?

Ocenjujemo, da je približno 50 % vseh čebelarjev članov SPOS. To so večinoma čebelarji z resnejšo pridelavo. Povprečje članov SPOS znaša 65,6 čebelje družine. Letna članarina znaša 20,3 EUR, skupaj z glasilom Srpski pčelar pa 28 EUR.

Kaj dobi vsak član iz naslova članarine?

Vsak član prejme: člansko izkaznico, s katero lahko dostopa do zaklenjenih delov spletne strani SPOS in ima prost vstop na sejme, ki jih organizira SPOS, brezplačno pravno varstvo odvetniške pisarne SPOS, 768 strani glasila Srpski pčelar na leto, 30 % nižje cene analiz medu, prodajo medu po najboljših tržnih cenah v našem obratu »NAŠ MED«, brezplačno lično osebno spletno stran svojega čebelarstva na spletni strani SPOS, podporo v boju proti tatvinam in zastrupitvam čebel, prost dostop do standarda kakovosti »Dobra čebelarska praksa«, kar 66,6 % popusta na kotizacijo za sodelovanje na razstavah medu na sejmih, ki jih organizira SPOS, mobilni telefon s plačanim računom za predsednike društev, eno brezplačno predavanje na društvu na leto. Še več manjših ugodnosti najdete na spletni strani SPOS.

Kaj so glavne dejavnosti SPOS in kaj je največji izziv zveze? Kakšno je vaše sodelovanje s čebelarskimi zvezami po EU in širše?

Glavne dejavnosti SPOS v tem trenutku so prizadevanje za čim boljšo prodajo medu in čim boljšo podporo države Srbije čebelarstvu, torej spremembe nekaterih predpisov, ki ovirajo razvoj čebelarstva, pa tudi boj proti ponaredkom medu na trgu. Sodelovanje z vsemi čebelarskimi zvezami je korektno, najboljše pa je zagotovito s Čebelarsko zvezo Slovenije.

Kakšne pomoči (finančne, materialne, druge) so čebelarji deležni s strani države, kako jih pridobijo in kolikšne so?

Skupna podpora države čebelarstvu znaša okoli 8.000.000 evrov na leto. Uresničuje se predvsem s subvencijami na panj (6,77 evra na panj), pa tudi s

Foto: Marko Borko

Rodoljub Živadinović, dr. med., predsednik Zveze čebelarских organizacij Srbije

subvencijami za opremo, kjer država čebelarju povrne 50–65 % naložbe za posamezno vrsto čebelarske opreme, pa tudi za satnice (povprečna neto plača v Srbiji je po podatkih Republiškega zavoda za statistiko Srbije marca 2021 znašala 555,27 EUR, op. ur.). Poleg tega nam je država s 423.700 EUR pomagala zgraditi obrat »Naš med« za odkup in prodajo medu.

Katera zdravila za zatiranje varoj so čebelarjem dostopna ter kako in kje lahko do njih dostopajo?

Imamo šest registriranih zdravil na osnovi timola, fluvalinata, flumetrina, mentola, kafe, evkaliptusovega olja, kumafosa in mravljinčne kisline. Čebelarji jih kupujejo v veterinarskih lekarnah. Obstaja tudi zelo velik nezakonit trg neregistriranih zdravil.

Ali država čebelarjem sofinancira sredstva za zatiranje varoj in, če da, v kakšnem deležu?

Sofinanciranja zdravil sicer ni, ko pa so uvedli subvencijo na panj, smo se dogovorili, da lahko čebelarji s tem denarjem kupijo vse, kar potrebujejo za čebelarjenje, tudi zdravila. Računov jim ni treba oddajati.

Katere so največje težave pri oskrbi čebeljih družin med letom, s katerimi se spoprijemajo čebelarji, in kako jih rešujejo?

Največja težava so seveda varoje, kajti številni čebelarji to težavo jemljejo zlahka in je ne gledajo celovito. Pogosto imajo šibke

čebelje družine ali jih izgubijo. Druga velika težava je zagotovo nosestavost. Med tehničnimi težavami je največja nemožnost registracije navadnih tovornjakov in prikolic samo za čebelarjenje, pod predpisanimi pogoji, kar ovira razvoj prevoznega čebelarstva. Trenutno na paše prevažajo le 47,9 % čebelarjev.

Katere so glavne čebelje paše v Srbiji?

Glavna paša je na robiniji. Na njej dobimo več kot 50 % celotnega pridelka medu. Sledijo sončnična, lipova paša, paša na gorskih travnikih, oljni ogrščici, amorfi, sirski svilnici itd.

Na kakšen način razporejate čebele na pašo in katero dokumentacijo čebelarji potrebujejo za premik čebel? Koliko čebelarjev po vaši oceni uporablja premik čebel za izkoriščanje oddaljenih paš?

Za premike čebel na pašo je treba registrirati stojišče na mestu dovoza ter pridobiti zdravstveno in prevozno potrdilo. Lani je na paše prevažalo 47,9 % čebelarjev, kar je 5 % več kot pred nekaj leti.

Kakšna je povprečna maloprodajna cena kg medu, katere so glavne sorte medu, kateri je poleg pridelave medu najpomembnejši ali najhitreje razvijajoči se vidik čebelarstva?

Ker ne vemo, koliko katerega medu prodamo, ne moremo govoriti o povprečni maloprodajni ceni. Je pa danes maloprodajna cena akacijevega medu pri čebelarjih na domu običajno okoli 8,5 EUR, v trgovinah pa okoli 15 EUR.

Kakšen je delež uvoza medu izven EU v vašo državo? In kakšno je vaše stališče glede uvoza?

V Srbijo se iz EU uvozijo zanemarljive količine medu.

Skupni uvoz iz vseh držav sveta je znašal od 30 do 100 ton na leto, lani pa je prvič dosegel več kot 600 ton. Izvoz medu se giblje od 2500 do 3000 ton na leto.

Kolikšen je delež posredne in neposredne (neposredna prodaja kupcem) prodaje medu?

Teh podatkov nimamo. Ocenjujemo, da se letno na drobno proda približno 3000 ton medu. Enaka količina se izvozi. Imamo tudi nezakonit izvoz v okoliške države, predvsem v BiH, ki ni zanemarljiv.

Kakšno je stanje na področju vzreje matic in s kakšnimi izzivi se na tem področju srečujete?

Obstajata registrirana in neregistrirana vzreja matic. Največja težava je krepitev lobija, ki želi doseči odobritev uvoza matic buckfaške čebele. Trenutno je uvoz drugih ras čebel prepovedan in želimo, da tako tudi ostane.

Ali pri vas delujejo plemenilne oz. testne postaje in ali iz države prejimate kakšno podporo?

Podporo države imajo le registrirani vzrejevalci, ki izvajajo odbiro. Obstaja pobuda, da bi se začele uporabljati izolirane plemenilne postaje, ki jih trenutno nimamo, čeprav na nekaterih lokacijah za to obstajajo pogoji.

Na kaj ste najbolj ponosni pri razvoju čebelarstva v zadnjem obdobju?

Vsekakor na izgradnjo obrata »Naš med« za odkup in prodajo medu čebelarjev, članov SPOS, in na možnost uveljavljanja pravice do subvencij za naše čebelarje.

Sodelavci ČZS

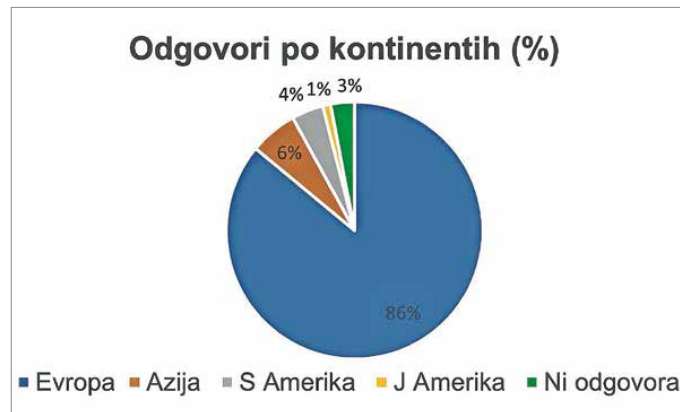
Rezultati Colossovega vprašalnika o čebelarstvu (I. del)

Dr. Aleš Gregorc

Univerza v Mariboru, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede
ales.gregorc@um.si

V preteklih letih smo v Sloveniji in v drugih državah čebelarji izpolnjevali spletni vprašalnik o čebelarjenju, vzdrževanju čebeljih družin in uspešnosti čebelarjenja. Spletni vprašalnik je bil namenjen zbiranju podatkov o dejavnostih čebelarjev, usposabljanjih, stanju čebelarstva v posameznih deželah v EU in širše.

Eden od dveh vprašalnikov, ki smo jih izpolnjevali lani v okviru mednarodne organizacije Coloss, je bila usmerjena v pridobivanje podatkov o usposabljanju,

Graf 1: Relativni delež vrnjenih vprašalnikov čebelarjev po kontinentih

motivaciji čebelarjev, pridobivanju čebelarskih znanj, vključevanju čebelarjev v strokovna združenja in druge s čebelarstvom povezane teme.

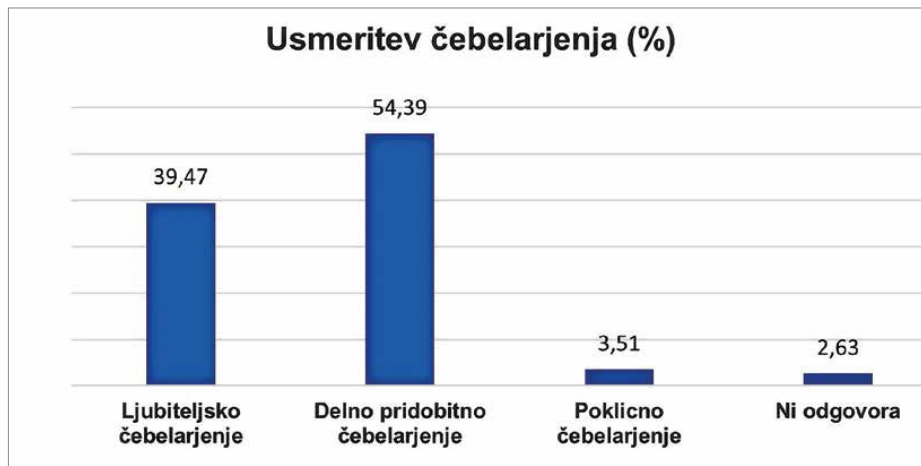
Na spletni vprašalnik, ki je obsegal 62 vprašanj, je odgovorilo 11.567 čebelarjev iz 99 držav. Čebelarji so izpolnjevali enak vprašalnik, preveden v 23 jezikov. Seveda je bilo število vrnjenih vprašalnikov dokaj različno. Več kot 100 vprašalnikov je bilo iz 23 držav, od 11 do 100 vprašalnikov iz 13 držav in 1 do 10 vprašalnikov iz 63 držav. Čebelarji iz Slovenije so prispevali 114 izpolnjenih vprašalnikov. Čebelarji ki so se odzvali so imeli imeli končano srednjo šolo (43 %) in univerzo (49 %) in inajo redni dostop do interneta (96 %). Med njimi je bilo 89 % čebelarjev in 9 % čebelark.

Rezultati odgovorov slovenskih čebelarjev

V tem prispevku prikazujemo analizo nekaterih odgovorov slovenskih čebelarjev. Pripravljamo pa tudi pregled odgovorov vseh čebelarjev, ki so sodelovali v izpolnjevanju vprašalnik. Zato bo zanimiva primerjalna analiza vseh sodelujočih čebelarjev iz 99 dežel.

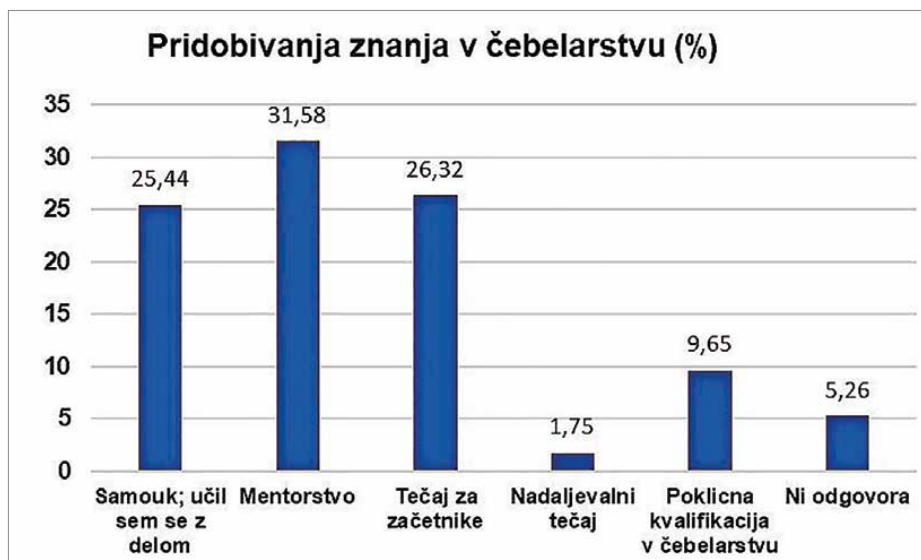
V okviru poizvedovanja v Sloveniji smo dobili večino odgovorov od »delno pridobitnih čebelarjev« in poklicnih čebelarjev. Okrog četrtina je bila takih, ki so znanje pridobivali sami, kot samouki čebelarji. Zanimiva je sorazmerno visoka stopnja zanimanja za strokovno

Usmeritev čebelarjenja (%)

Graf 2: Usmeritev čebelarjev

Pridobivanja znanja v čebelarstvu (%)

Graf 3: Začetno pridobivanje znanja v čebelarjenju

pravilno delo v čebelarstvu s pomočjo mentorjev ali udeležbe na tečaju za čebelarje začetnike (58 %). Približno 10 % čebelarjev pa je pridobilo nacionalno poklicno kvalifikacijo v čebelarstvu.

Nova stalna razstava Živeti skupaj. O čebeli in človeku v Čebelarskem muzeju Radovljica

V petek, 21. maja, smo v Radovljici ob svetovnem dnevu čebel slovesno odprli prenovljen Čebelarski muzej z novo stalno razstavo Živeti skupaj. O čebeli in človeku. Avtorica razstave je dr. Petra Bole, odprtja pa se je udeležil tudi predsednik Republike Slovenije Borut Pahor. Poudaril je pomen svetovnega dneva čebel in dejal, da se bomo Slovenci vedno lahko s ponosom spomnili, da smo bili njegovi pobudniki. Pozval je, da ta dan izkoristimo ne le za ohranjanje narave in dediščine čebelarstva v muzeju za naše zanamce, temveč obenem tudi za trajnostno naravnano življenje.

V Čebelarskem muzeju smo se v letu 2020 po več kot 20 letih lotili projekta prenove prostorov in postavitve nove stalne razstave z naslovom **Živeti skupaj. O čebeli in človeku**. Pri projektu smo sodelovali s strokovnjaki in partnerji, ki se zavedajo pomena dediščine čebelarstva in trajnostnega razvoja ter jim ni vseeno za našo prihodnost. Ob prenovi prostora muzeja v Radovljiški graščini smo pod ometom odkrili tudi lepe poslikave, ki smo jih restavriral.

Nova razstava je zasnovana celostno in interdisciplinarno. **Sloni na treh stebrih – dediščini**

čebelarstva, doživetju in izobraževanju. Poudarek je na sodobni interpretaciji muzejskih predmetov in drugih čebelarstvenih vsebin z več interaktivnimi vsebinami, tako poslikanih panjskih končnic, čebelnjakov, panjev košev, čebelarkega orodja in opreme, ozaveščanju o pomenu čebel in njihovi ogroženosti, opravevanju, pašah, urbanem čebelarstvu, boleznih, alternativnih opravevalcih ...

Poseben prostor namenjamo trgovini s kranjsko čebelo, ko so od sredine 19. do sredine 20. stoletja zaradi izvrstnih lastnosti in velikega povpraševanja pospešeno izvažali naše čebele po svetu. Potovale so prav na vse konce sveta, od Avstralije, Japonske do Južne Amerike, Kanade, po pošti, z vlakom, ladjami, včasih celo z zrakoplovom ... v različne kraje sveta, označene na velikem globusu. Predstavljamo del digitalizirane

korespondence Jana Strgarja, ki je prodajal matice in čebele prav po celem svetu, tako posameznim kupcem kot uglednim svetovnim institucijam.

Posebno mesto ima tudi naš prvi čebelarstveni učitelj Anton Janša, ki mu je namenjen poseben prostor, kjer so sistematično obrazložena njegova spoznanja, ki ga uvrščajo med začetnike modernega čebelarstva.

Vsebine so dopolnjene s čudovitimi fotografijami Ivana Esenka, Francija Šivica, Luka Dakskoblerja in Miša Serajnika. Ilustracije je pripravila Andrejka Čufer. Računalniške animacije, filmi in kvizi vas popeljejo v svet spoznavanja poslikanih panjskih končnic, nabiranja medovitih rastlin, izdelave loškega kruhka, izdelave satnic, pomena drugih opravevalcev, pomena svetovnega dneva čebel, velikih čebelarjev in ogroženosti čebel danes. V muzeju si lahko tudi oprtate krošnjo s kranjiči in nesete čebele na pašo, tako kot nekoč, ter pokusite različne vrste medu. Za naš opazovalni panj in naše čebele pa skrbno skrbi čebelar Miha Rozman.

Posebno ponosni smo na zbirko skoraj 800 primerkov poslikanih panjskih končnic, ki je največja v Sloveniji – tako po številu kot po reprezentativnosti. Najznamenitejša je tista z motivom božjepotne Marije iz leta 1758, ki je najstarejša ohranjena poslikana panjska končnica. Na gostovanju je tudi razstava Slovenskega etnografskega muzeja, ki se predstavlja s svojimi poslikanimi panjskimi končnicami.

V muzeju predstavljamo tudi nekatere vrste panjev, med njimi smo prav ponosni na lepo ohranjene kranjiče. Med koši izstopa koš z ohranjenim satovjem, prvič predstavljen v takšni obliki v muzeju. Predstavljamo prve izvedbe AŽ-panja in prav poseben panj, ki ga je velečebelar Jan Strgar predstavljal po veliko svetovnih razstavah. Prvič so tudi na ogled medalje in priznanja velečebelarja *Mihaela Ambrožiča*, ki jih je prejel na svetovnih razstavah.

Na interaktivni predstavitvi čebelnjakov se v muzeju tokrat predstavlja Čebelarstvo društvo Radovljica z vsemi čebelnjaki svojih članov društva. **Muzej ob tej priložnosti vabi vsa druga čebelarstva, da na veliki projekciji pripravijo predstavitev svojih čebelnjakov.**

Čebelarstveni muzej, ki je sicer odprl svoja vrata že leta 1959, prijazno vabi vse čebelarje, da si ogledajo in doživijo našo razstavo. **Člani ČZS imajo ob vstopnini tudi popust, vsi člani čebelarstvenih krožkov pa prost vstop.** Dobrodošli!

Dr. Petra Bole

Dediščina Petra Pavla Glavarja v Komendi

Jožef Pavlič

jozef_pavlic@t-2.net

V praznovanju Glavarjevega leta ob 300. obletnici njegovega rojstva predstavljamo Glavarjevo dediščino v Komendi, ki je nepremična in premična oz. snovna in duhovna.

K prvi spadajo: Jelovškov glavni oltar in prižnica v župnijski cerkvi sv. Petra, Glavarjeva beneficiatska hiša z Glavarjevo knjižnico, Glavarjeva bolnišnica, Glavarjev vodnjak in Glavarjeva lipa, k drugi, povezani z delovanjem v Glavarjevem duhu in po njegovih smernicah, pa: Ustanova Petra Pavla Glavarja (UPPG), Čebelarsko društvo Peter Pavel Glavar Komenda, Mešani cerkveni pevski zbor Peter Pavel Glavar Komenda, Glavarjevi večeri, Glavarjevi orgelski večeri, Glavarjeva družba d. o. o. Komenda, Glavarjev klub in Zavod Medgeneracijsko središče Komenda. K prve vrste dediščini lahko v širšem smislu v povezavi z Glavarjem prištevamo tudi Begičev kip P. P. Glavarja na cerkvenem trgu in čebelnjak pod beneficiatsko hišo ter, ker so Tunjice v Glavarjevem času spadale pod komendsko župnijo, tudi romarsko cerkev sv. Ane v bližnjih Tunjicah.

Glavni oltar in prižnico v župnijski cerkvi sv. Petra v Komendi je po Glavarjevem naročilu zasnoval slikar in freskant Franc Jelovšek, izdelala pa podobar Janez Gabrič (oltar leta 1758) in podobar Jakob Löhr (prižnico leta 1760). Oboje je iz lesa, kajti Glavar glede glavnega oltarja ni popustil pred komendatorjem Petrom Jakobom de Testaferrato, ki je hotel, da je iz kamna. Glavar je utemeljeval, da bo domačinom veliko bolj pri srcu in bliže lesen oltar kot pa kamnit. Dobro, da je vztrajal, saj danes ta oltar, posvečen zavetniku cerkve in župnije, po sodbi umetnostnih poznavalcev spada med najlepše lesene baročne oltarje na Slovenskem. Zanj je Glavar leta 1753 dobil iz Rima po Testaferratovem posredovanju relikvijo (nestrohnjeno telo in posodico s krvjo) rimskega mučenca, vojaka sv. Urbana (počiva v

steklenem relikviariju pod oltarno menzo), in številne druge relikvije.

V bližini nekdanje kaplanije, zlasti kapelice sv. Petra, daje v vročini prijetno senco in hlad mogočna **Glavarjeva lipa**. Peter Pavel jo je zasadil leta 1748.

Le nekaj metrov severno od župnijske cerkve je sedanja Šmidova graščina, pred katero je Glavarjeva mati Marija odložila na prag dojenčka Petra Pavla in s tem zgovorno nakazala, kdo je njegov oče: komendator baron Peter Jakob Testaferrata, ki je živel, kadar je bil v Komendi, v tej stavbi. Pred graščino je globok **vodnjak s Testaferratovim in Glavarjevim napisom v latinščini**. Izkopali so ga leta 1750, ker so v graščini in pri cerkvi nujno potrebovali pitno vodo.

Glavarjeva beneficiatska hiša levo sredi vzpetine, po kateri pelje cesta v komendsko cerkveno središče, zgrajena leta 1752, s kamnitim portalom, za katerega je naredil načrt prav tako slikar Franc Jelovšek (portal zaključuje Glavarjev grb), in tremi njegovimi freskami, hrani danes *in situ* (na prvotnem mestu) najdragocenejše, kar je Glavarjevega v Komendi – njegovo **knjižnico** s 1399 knjigami, kolikor jih je Glavar zbral do odhoda leta 1766 na Lanšprež. Knjižnica hrani izvirna Glavarjeva pisna dela, dve inkunabuli in 20 knjig iz 16. stoletja. Oprema je izvirna. Pred njo je Glavarjeva spominska soba s portreti ustanovitelja knjižnice P. P. Glavarja, njegovega očeta barona Petra Jakoba Testaferrate, Glavarjevega posinovljenca in prvega beneficiata Jožefa Tomlja (Glavar je leta 1752 sezidal stavbo predvsem za tretjega duhovnika v Komendi!) ter novomeškega prošta Martina Jožefa Jabačina; zadnja dva sta bila izvršitelja Glavarjeve oporoke. Na pročelju stavbe je tudi spominska plošča čebelarjev in Komendčanov Glavarju ob 250. obletnici njegovega rojstva.

Foto: Jožef Pavlič

Begičev kip Petra Pavla Glavarja na cerkvenem trgu v Komendi

Glavarjeva lipa (prva desno) v Komendi

Foto: Jožef Pavlič

Glavarjeva benefičijska hiša v Komendi

Nasproti Glavarjeve benefičijske hiše, malce niže, stoji **Glavarjeva bolnišnica** (»špital«), zgrajena leta 1804 iz sredstev, ki jih je zanjo v oporoki 21. januarja 1784 namenil Peter Pavel Glavar. V prvi točki oporoke je za svojega »univerzalnega dediča« določil »revne bolnike brez sredstev in potrebne pomoči ne glede na njihov stan, pri čemer naj bi župljani župnije Komenda na Gorenjskem in revni podložniki Lanšpreža imeli prednost pred vsemi drugimi /.../ jih je treba oskrbeti s posteljo, hrano in vsem drugim, kar potrebuje bolnik, in sicer v komendi sv. Petra na Gorenjskem ...« Bolnišnica je prve bolnike sprejela leta 1805, prenehala pa je delovati leta 1947 po »zakonu o likvidaciji raznih dobrodelnih ustanov«. Na ustanovitelja danes spominja v niši hodnika 180 centimetrov visok leseni kip, ki so ga izdelali pri likovni koloniji učenci OŠ Komenda Moste.

Komendčani so po Glavarju poimenovali tudi cesto, ki vodi od Most skozi Komendo. Dali so ji ime **Glavarjeva cesta**.

Pod Glavarjevo benefičijsko hišo je Čebelarstvo Peter Pavel Glavar Komenda leta 1991 postavilo **učni čebelnjak** za nove čebelarje, predvsem učence OŠ Komenda Moste, ki obiskujejo čebelarski krožek.

Na Petra Pavla Glavarja od 22. septembra 1996 spominja na cerkvenem trgu v Komendi tudi **bronasti doprsni kip akademskega kiparja Mirsada Begića**. Vlil ga je livar umetnin Roman Kamšek z Gore pri Komendi, blagoslovil pa ga je omenjenega dne po maši ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar. Kip je naročil pri Begiću komendski župnik in dekan Nikolaj Pavlič ob 275. obletnici rojstva največjega komenskega rojaka.

Člani Čebelarskega društva Peter Pavel Glavar Komenda so s člani Turističnega društva Komenda 7. novembra 2009 ob poti iz Komende na Goro zasadili t. i. **Glavarjev drevored** (22 lip).

V sosednjih **Tunjicah** na Glavarja najmočneje spominja veličastna **romarska cerkev sv. Ane**, sezidana v letih od 1762 do 1766, za katero je njen pobudnik in

dobrotnik Peter Pavel Glavar podaril 2789 goldinarjev, že leta 1751 pa s Testaferratovim posredovanjem preskrbel relikvijo njene zavetnice.

Delujejo v Glavarjevem duhu

Ustanova Petra Pavla Glavarja (UPPG) je bila ustanovljena 23. decembra 1999. Pobudnica in prva predsednica je bila dr. Marta Ciraj, sedaj jo vodi zelo prizadevni mag. Štefan Petkovšek. Ima dva odbora: za podeljevanje štipendij in dodeljevanje socialne pomoči komendskim občanom v stiski. Razvila je še vrsto drugih dejavnosti, predvsem kulturno-izobraževalne in dobrodelne narave, vsako leto (letos ga ni bilo zaradi epidemije covid-19) pripravi zelo odmeven in obiskan dobrodelni koncert, s katerim dobi večino denarnih sredstev za svoje delovanje. UPPG je tudi soustanoviteljica **Zavoda Medgeneracijsko središče Komenda** (leta 2007).

Čebelarsko društvo Peter Pavel Glavar Komenda se je po največjem Komendčanu poimenovalo leta 1997. Poleg že omenjenega učnega čebelnjaka je pred 280. obletnico Glavarjevega rojstva dalo pobudo in sodelovalo pri zasaditvi lipe in odkritju spomenika P. P. Glavarju 7. aprila 2001 pred novim slovenskim čebelarskim središčem na Brdu pri Lukovici.

Mešani cerkveni pevski zbor Peter Pavel Glavar Komenda, pobudo za tovrstno poimenovanje je dal nekdanji zborovodja in organist Robert Petek s Križa, je v obdobju od 4. marca 1991 do junija 2001 štel kar 40 pevcev in pevk. Vrhunec je dosegel ob svoji desetletnici s slavnostnim koncertom 3. junija 2001 v prezbiteriju župnijske cerkve v Komendi.

Kulturnoumetniške prireditve **Glavarjevi večeri** so bile posvečene pomembnim domačim dogodkom in zgodovinskim osebnostim.

Glavarjevi orgelski večeri v Komendi so zaživeli po temeljiti prenovi cerkvenih orgel. 28. julija 1995 je

Glavarjeva bolnišnica v Komendi

v okviru Festivala *Musica aeterna* igral nanje mojster Hubert Bergant.

Glavarjeva družba d. o. o. Komenda je leta 1992 izdala zbornik *Komenda*, leta 1993 prevod knjige *Podeželje – vrt prihodnosti*, vodila pa je tudi projekt CRPOV na komendskem območju. Njeni člani se po ukinitvi družbe leta 2001 enkrat letno pred novim letom srečujejo v okviru **Glavarjevega kluba** na zelo živahnih »intelektualnih srečanjih« pri nekdanjem ravnatelju družbe Jožefu Ciraju.

Ohranjanje Glavarjeve dediščine

Za ohranjanje, vzdrževanje in obnavljanje Glavarjeve premične in nepremične dediščine so vestno skrbeli komendski župniki vse do sedanjega župnika Zdravka Žagarja. Ob tem so poudarjali, širili in objavljali najprej to, kar je Glavar zapustil Komendčanom in vsem

Sloencem kot duhovnik. Glavar je oznanjal in v ljudeh utrjeval pravo, živo in trdno vero ter pravi krščanski nauk; tega je tudi spraševal in znanje ocenjeval po domovih župljanov. Bil je velik dobrotnik siromašnih ljudi, odličen pridigar, zelo pobožen (zase je sestavil duhovna besedila), vesten pisec pisem in drugega, ob tem pa tudi zelo skrben in razgledan gospodar ter velik čebelarški strokovnjak in pisatelj. Glavarjevo osebnostno, duhovno in ustvarjalno podobo so izrisovali župniki Janez Zabukovec (pisec Glavarjevega življenjepisa), Viktorijan Demšar (glavni raziskovalec in opisovalec Glavarjevega življenja in dela) in Nikolaj Pavlič. Najbolj temeljito pa je dediščino prikazal Glavarjev simpozij leta 1998 v Rimu. Prav zaradi njih je Peter Pavel Glavar ob 300. obletnici rojstva zasvetil z vso močjo, jasnostjo in delom med Komendčani in vsemi Slovenci. ◆

Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu

Franko Dolgan – Narin

franko.dolgan@gmail.com

Letošnja čebelarska sezona je že skoraj pri koncu. Do pisanja tega prispevka najslabša, lahko rečemo nikakršna, saj čebele ne naberejo medicinine niti za svoje potrebe. Še vedno jih krmimo. Tudi najstarejši čebelarji ne pomnijo tako slabe pašne sezone. Zaradi spomladanske pozebe je težko pričakovati, da bomo letos pridobili cvetlični med katere koli rastline. Tako da če se v kratkem ne pokažejo obeti za medenje v gozdu, v teh dveh mesecih končamo letošnjo sezono. Četudi bi bilo medenje v gozdu dobro, začnemo v tem času čebele pripravljati na naslednjo sezono.

Julijska opravila

Letos je v naravi veliko sršenov in os, ki so plenilci čebel, saj so njihove ličinke mesojede. Za lovljenje teh ni treba zapletati in dodajati kisa, sladkorja, soka in tako naprej. V plastenko nalijemo pivo in pri vrhu s strani napravimo luknjo ter jo obesimo. Ujamejo se le sršeni in ose.

Cvetni prah še vedno lahko pridobivamo z osmukalniki za cvetni prah. Lahko tudi pridobivamo propolis na mreži za propolis. Propolisa za osebno rabo

Družina z mlado sprašeno matico v gospodarskem panju

Foto: Franko Dolgan

Foto: Franko Dolgan

Zabojnik z družinami, narejenimi avgusta

ne strgamo z oboda panja in mrežic zadnjih okenc, ker s tem naberemo tudi vse nečistoče ter morebitne ostanke zdravil za zatiranje varoj.

Smo v času poletnih visokih dnevnih temperatur, zato čebele potrebujejo več vode zase in za uravnavanje klime v panju. Na razpolago morajo zato imeti čisto neoporečno vodo, ki je ne sme nikoli zmanjkati, saj potem najdejo drug vir, ponavadi je to pri prvem sosednjem čebelnjaku. S tem povečamo porabo vode pri sosedu ter povečamo reinvazijo varoj, z njo pa prenos drugih virusov, kar lahko vodi do propada čebelje družine.

Julija, po končani paši, je čas za narejanje rezervnih družin, ometencev. Višek čebel iz medišč ometemo v za to pripravljen zaboj, ali pa kar v 7-satne prašilčke ter jim takoj dodamo sprašeno matico v matičnici. Za tak ometenec v juliju uporabim med 1,5 kg in 2 kg, v začetku avgusta pa 2,5 kg čebel. Čebele lahko ometemo tudi iz več družin. Odpeljemo na drugo stojišče, oddaljeno vsaj tri kilometre, kjer jih vstavimo v panj s satnicami ali izgrajenimi sati in krmimo. Dokler še ni pokrite zalege, se pravi v roku enega tedna, moramo opraviti zatiranje varoj.

Zatiranje varoj

Julij je čas, ko moramo tudi pri preostalih čebelah začeti zatiranje varoj. Živalnost začne upadati, število varoj pa naraščati. Zato morajo biti močne in zdrave že čebele negovalke, ki vzrejajo dolgožive čebele, ki vzredijo prvo generacijo kratkoživih čebel v naslednjem letu. Za to, s čim in kako zdraviti, so pristojni veterinarji za čebele. Svetovali vam bodo, katero zdravilo uporabiti. Na razpolago vam bodo dali zdravila na osnovi sintetičnih učinkovin ali pa na osnovi naravnih. Ekološki čebelarji moramo uporabljati izključno le naravna. Letos se lahko zgodi, da bo napadenost družin z varojami nastopila prej in da bo tudi intenzivnejša. Čebelje družine so namreč na sladkorju že od konca prejšnje sezone. Zato niso tako številčne in vitalne, kot bi morale biti. Tudi najučinkovitejše zdravilo ne bo pomagalo, če so čebele preveč napadene z varojami in istočasno še z različnimi virusi, zato je pomembno, da se pravočasno začne zatiranje varoj. Varoje so vedno prisotne, zato priporočam, da v panje vstavite testne vložke za ugotavljanje naravnega odpada varoj.

Skrb za družine, ki bodo naslednje leto dale vzrejni material

Foto: Franko Dolgan

Avgustovska opravila

Avgusta začnem intenzivno pripravljati čebele na naslednjo sezono. Iz gnezda odstranim deviške in še nedokončane sate (še nikoli zaležene). Matica nerada zalega v te sate in v gnezdu delujejo kot nekakšen zid.

Ker nekako poskušam živeti od čebel, moram tudi povečati število gospodarskih družin. Sem tudi prepričan, da je v gospodarski družini lahko le enoletna matica. Zato izvajam naslednji postopek menjave matic v gospodarskih družinah, pri čemer hkrati povečam število družin. Pri enoletnih maticah je rojilni nagon veliko manjši kot pri starejših, več medu pridelajo. Manjša je tudi možnost, da bi matica sredi sezone odmrla.

Ob koncu avgusta, ob lepem vremenu, ko so pašne čebele zunaj panja, gospodarskim družinam, katerim julija nisem odvzel višek čebel, odvzamem matico ter vse sate z zalego in čebelami. To je večinoma med šest in osem satov. Odvzeto vstavim v prašilček in odpeljem na drugo oddaljeno stojišče. V plodišču preostale sate primaknem skupaj in vanj prestavim še sate iz medišča do zapolnitve. Nato dodam sprašeno matico v maticnici. Naslednje jutro se vrnem in pogledam, če so čebele voljne sprejeti matico. Ponavadi je pri vseh družinah tako, zato matico kar spustim med čebele. Nato v roku enega tedna sublimiram z API-Bioxalom. Po desetih dneh preverim, ali imajo družine že pokrito zalego. Lani sem na ta način menjal 93 matic in sprejem je bil 100%. Ob prvem pregledu družin sem eno matico po nesreči stisnil. Spomladi pa sem našel tri s trotovske zalego. Se pravi, da lahko rečem, da so zimo preživele vse, čeprav so prejšnje leto ob koncu avgusta začele od začetka, brez zalege.

Družine, ki sem jih vstavil v prašilčke, pa potrebujejo veliko več pozornosti, saj so napadene z varojami, ki so skoraj vse v zalegi. Zato je potrebno takojšnje zatiranje varoj. Družinam, ki imajo slabše lastnosti, zamenjam matico, prašilčke, v katerih so družine z dobrimi lastnostmi, pa označim, da bom naslednjo sezono od njih jemal vzrejni material za vzrejo matic ter trotoev.

Preprečevanje ropa

Verjetnost ropa zmanjšamo, če poskrbimo, da imamo v času brezpašnega obdobja v čebelnjakih le močne in zdrave družine, ki imajo dovolj zaloga hrane, so očiščene varoj ter je v njih prisotna kakovostna matica. V brezpašnem obdobju prav tako ne odpiramo brez potrebe panjev, satja in delov panjev, kot so na primer okenca, ne puščamo na dosegu drugih čebel, preglede opravljamo hitro ter le zgodaj zjutraj ali proti večeru, ob krmljenju čebel pa pazimo, da ne polivamo sladkorne raztopine ter da vsi pitalniki tesnijo. Če bo slučajno kaj

Past za sršene in ose

zamedilo in bomo mogoče celo kaj točili, bo točenje potekalo v brezpašnem obdobju, zato bomo iztočene sate vračali v panje zvečer, da ne izzovemo ropa. Če pa že pride do ropa in smo to dokaj hitro opazili, je najboljša rešitev panj zapreti in odpeljati na oddaljeno stojišče, kjer v neposredni bližini ni drugih čebeljih družin, lahko tudi kar zabojnik z vsemi preostalimi družinami. Po mojih izkušnjah to pomaga tudi, če ropajo naše lastne čebele iz istega zabojnika. Že pred leti sem opustil načine preprečevanja ropa z vodno zaveso, zapiranjem panja, mazanjem žrela z nafto, nasipanjem kave po podnici panja in še bi lahko našteval. To je vse dodatno delo, ki je skoraj vedno neučinkovito. Če pa so družino že izropale in ubile matico in želimo preprečiti širjenje ropa na preostale družine, pa je ena od možnosti tudi, da iz ropane družine čebele ometemo, iz panja odstranimo vse sate in ga očistimo prizidkov ter pustimo žrelo in zadnja vrata odprta, da grejo roparice dobesedno skozenj in jih tako zmedemo. Potrebno je tudi pustiti odprta vrata zabojnika. Če bo žrelo zaprto, bodo roparice na vso silo poskušale vdreti v katerega od sosednjih panjev. 🍯

Urbano čebelarjenje v Cankarjevem domu obeležilo deset let dejavnosti

Foto: David Golobin

Rekordno medeno leto, julij 2012

Številni zgodovinski in arheološki dokazi pričajo o tem, da urbano čebelarjenje v resnici ni novodobna iznajdba, ampak da so bili ljudje s čebelami na razne načine povezani v mestih vse od takrat, ko lahko govorimo o zametkih urbanih naselij. Isto velja tudi za Ljubljano, kjer je že pred 100 leti arhitekt Jože Plečnik postavil zanimiv čebelnjak na vrt svojega domovanja v Trnovem. V sodobnejši obliki je ta dejavnost dobila zamah v preteklih desetletjih, za pionirja modernega urbanega čebelarstva pri nas pa velja Franc Petrovčič, vodja obratovanja in vzdrževanja v Cankarjevem domu (CD), ki je dal pred desetimi leti pobudo za namestitev panjev na streho institucije po vzoru opere v Parizu in podobne prakse iz drugih glavnih mest.

1. aprila 2011 zvečer so na streho Cankarjevega doma tako postavili prve tri panje nakladnega LR-formata, ki jim Franc Petrovčič ostaja zvest še danes. Ob začetnem navdušenju so se pojavile tudi številne dileme – ali se bodo čebelje družine v mestu znašle, kako bodo sobivale z mimoidočimi, ali bodo sploh imele dovolj hrane zase. Že prvo leto pa se je izkazalo, da je bil medeni pridelek obilnejši kot na čebelarjevem stojišču blizu domače Vrhnike, podobni rezultati pa so sledili tudi v naslednjih letih. Mestni med se je izkazal tudi s kakovostjo. Ko je Mestna občina Ljubljana pripravljala kandidaturo za naziv Zelena prestolnica Evrope (2016), so iz CD-ja za ta namen svoj med poslali na zahtevne

analize v referenčni živilski laboratorij v Bremnu, ki niso pokazale sledi prav nobenih nevarnih ostankov, kot so težke kovine, pesticidi ali akaricidi. Priznanja pa žanje ta med tudi na najzahtevnejših ocenjevanjih, kjer je recimo prejel zlato medaljo na sejmu Agra (2018), vključen pa je tudi v shemo kakovosti SMGO.

Terasa CD-ja s panji – letos čebele izletavajo iz devetih – je po dogovoru s čebelarjem odprta tudi za ogled in v tem desetletju so se na njej zvrstili številni zanimivi gostje, apituristični obiskovalci in predstavniki stroke, tam pa se je izvajal tudi nadaljevalni tečaj nakladnega čebelarjenja društva Urbani čebelar.

Zaradi omejevalnih ukrepov, povezanih z epidemijo koronavirusne bolezni, javnih dogodkov ob jubileju

Franc Petrovčič pri delu s čebelami

Foto: Kristina Bursac

urbanega čebelarjenja v Cankarjevem domu ni bilo, je bilo pa to predstavljeno na zaključnem mednarodnem simpoziju projekta BeePathNet, ki je bil posvečen načinom, kako primere dobre prakse ljubljanske Čebelje poti prenesti tudi na druga evropska mesta.

V tednu pred letošnjim svetovnim dnevom čebel je imel svojo prvo postajo na poti po Sloveniji in tujini v Parku Sveta Evrope tik pri Cankarjevem domu tudi mobilni izobraževalni paviljon ČZS Medena zgodba, obiskovalci pa so si lahko ogledali zanimivosti iz sveta čebel in tehnologije dela z njimi ob vodstvu Franca Petrovčiča. Ob nedavni vsebinski in oblikovni prenovi Čebelarškega muzeja v Radovljici so svoj

pano dobile tudi mestne čebele, kar imamo lahko za lep zaključek neke razvojne etape – od pionirske pobude do institucionalnega priznanja. Tudi zato smo v imenu društva Urbani čebelar ob deseti obletnici čebelarjenja na terasi CD-ja našemu spoštovanemu članu in kolegu Francu Petrovčiču za njegov navdihujoč prispevek k razvoju sodobnega urbanega čebelarstva ter zasluge za dvig slovenske čebelarške kulture podelili odlikovanje Antona Janše II. stopnje. Na še mnoga leta razcveta čebelarjenja v mestih!

Gorazd Trušnovec, predsednik društva Urbani čebelar

Čebelnjak v Gasilski brigadi Ljubljana

Park gasilske brigade s čebelnjakom

Panijske končnice z gasilsko tematiko

Foto: Marko Tomazin

V letu 2020, ki je med čebelarji veljalo za leto, ki je bilo zaradi neugodnih vremenskih razmer in pomanjkanja paše precej »rojilno«, je Gasilska brigada Ljubljana s tehničnimi sredstvi, predvsem avtolestvijo, več kot 30-krat pomagala dežurnim čebelarjem na območju Ljubljane. Dežurno službo čebelarjev izvajajo čebelarji z različnih koncev Ljubljane, delujejo pa pod okriljem Oddelka za okolje pri Mestni občini Ljubljana.

Ker se je veliko gasilcev tako srečalo s čebeljimi roji, nekateri pa tudi v svojem prostem času čebelarijo z različnim številom panjev ter različnimi tehnologijami, se je pojavila ideja, da bi določeno število čebeljih družin imeli tudi na lokaciji naše gasilske enote. Podobno so se odločili pred leti tudi gasilci v Celju. Na podlagi različnih mnenj in izkušenj smo se odločili za postavitev klasičnega čebelnjaka, da tudi na ta način pripomoremo k ohranjanju slovenske kulturne krajine, saj nas vsako leto obišče precej občanov, predvsem otrok, pa tudi skupine iz celotne Slovenije in tujine. Kot primeren prostor smo izbrali zeleni kotichek v okviru svo-

jega parka, kar je zahtevalo tudi določene prilagoditve in spremembe.

Sam čebelnjak so letos pozimi izdelali naši gasilci, ki imajo tesarska in mizarska znanja, panje pa smo kupili na trgu. Odločili smo se za t. i. 9-satarje, kar naj bi zadoščalo za pričakovane donose ter omogočalo ugodno prezimovanje. Skupno je v čebelnjaku nameščenih 14 panjev za gospodarske družine ter devet prašilčkov. Naredili smo tudi izbor slik z gasilsko tematiko, ki smo jih s pomočjo laserskega graviranja uporabili za tematske panijske končnice.

Po objavah na družbenih omrežjih ter s pomočjo osebnih poznanstev smo do sredine maja prejeli tudi že prvih sedem čebeljih družin ter jih uspešno naselili v svoje okolje. Obiskal nas je tudi predsednik ČZS, g. Boštjan Noč, in nam podaril dve čebelji družini. 20. maja, ob svetovnem dnevu čebel, smo svoj čebelnjak uradno predali svojemu namenu, ob tem pa smo imeli manjšo slovesnost, kjer so sodelovali tudi naši harmonikarji.

Marko Tomazin, Gasilska brigada Ljubljana

Bučna pita s cvetličnim medom

SESTAVINE

Testo: 180 g moke, 80 g masla, 150 g maskarponeja

Nadev: 1 maslena buča, 2 jedilni žlici cvetličnega medu oz. po okusu, 400 g skute, 1 dl sladke smetane, 2 jajci, cimet (po okusu)

PRIPRAVA

Moko zmešamo s pecilnim praškom in dodamo narezano hladno maslo. Zmes z rokami zdrobimo v maslene drobtine. Vmešamo maskarpono in zavijemo testo v folijo, da počiva eno uro v hladilniku. Očiščeno bučo narežemo na kocke in jo soparimo

15 minut, nato jo stresemo v pekač, premažemo s cvetličnim medom in potresemo s cimetom. Zmes pečemo na 170 °C. Po 30 minutah pretresemo v skledo, zmečkamo kot za pire, dodamo jajci in sladko smetano. V ponvi prepražimo bučna semena in jih odstavimo za kasneje. Iz hladilnika vzamemo testo, ga razvaljamo v krog in ga postavimo na nizek okrogel model za pito. Rahlo potlačimo, da testo objame stene pekača, nato čez pekač potegnemo z valjarjem, da odpade odvečno testo, ki ga pregnetemo in shranimo za pozneje. Osnovo za pito v pekaču prebodemo z vilicami in pečemo 10 minut na 180 °C. Pečeno osnovo vzamemo iz peči in napolnimo z nadevom. Iz testa, ki nam je ostalo, naredimo svaljek in oblikujemo dodaten rob ob pekaču, nato potresemo z bučnimi semeni, ki smo jih prej prepražili, ter pečemo na 180 °C 30–35 minut.

Foto: Jožica Rejec

Svoj recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si.

Avtorica recepta: Jožica Rejec, PiranArt Guesthouse

Rezultati natečaja poslikave panjskih končnic

Učenci v osnovnih šolah so tudi letos na pobudo ČZS v okviru natečaja poslikave panjskih končnic ustvarjali unikatne panjske končnice. Nagrade za najboljše uvrščene so donirali: ČZS, Jana Pušnik Pokrivač s.p., Trajnice Golob Klančič, Zavod prijetno domače- Ivančna Gorica, Čebelarstvo Tigeli, Čebelarstvo Noč, Apartmaji in wellness Skok Mozirje, Telekom. Pri delu so otroci bolje spoznali našo kulturno dediščino, pomen čebel, čebeljih pridelkov, opravevanja in pridelave hrane v domačem okolju ter obenem spoznali panjsko končnico kot slovensko likovno in kulturno

posebnost, hkrati pa so ustvarili kopico izjemnih izdelkov, ki vsebujejo različne motive ter so izdelani v različnih tehnikah. Otroci iz vse Slovenije so ob pomoči mentorjev ustvarili in nam poslali fotografije skupno 315 unikatnih panjskih končnic, ki so izjemna, unikatna dela teh mladih ustvarjalcev. Kot taka pa bodo lahko ponosno krasila številne panje in stene čebelnjakov po Sloveniji. Izdelke je po preteku roka za prijavo pregledala strokovna komisija, ki je določila avtorje najboljših izdelkov v vsaki izmed štirih obravnavanih kategorij. Rezultati letošnjega natečaja so naslednji:

Učenci prve triade, ki obiskujejo čebelarški krožek:

1. mesto: Irina Mikulič, čebelarški krožek OŠ Domžale

2. mesto: Ožbej Katarinčič, čebelarški krožek II OŠ Slovenj Gradec

3. mesto: Patrik Dvča, čebelarški krožek OŠ Domžale

Učenci druge triade, ki obiskujejo čebelarški krožek:

1. mesto: Adam Pintar Štular, čebelarški krožek OŠ Preska

2. mesto: Lana Grof, čebelarški krožek POŠ Dobrovnik

3. mesto: Eva Učakar, čebelarški krožek OŠ Vrnsko-Tabor

Učenci tretje triade, ki obiskujejo čebelarški krožek:

1. mesto: Žanin Tobias, čebelarški krožek OŠ Križevci

2. mesto: Luka Kozar, čebelarški krožek OŠ Ivana Cankarja Ljutomer

3. mesto: Vita Borovič, čebelarški krožek OŠ Križevci

Učenci druge triade osnovne šole:

1. mesto: Lana Lukič, OŠ Kolezija

2. mesto: Ana Nagode, OŠ Tabor Logatec

3. mesto: Ela Švagerl, OŠ Rada Robiča Limbuš

Vsem sodelujočim, predvsem pa avtorjem najboljših izdelkov, čestitamo ter jih obenem vabimo, da izdelke na

temo čebel in čebelarstva ustvarjate tudi v prihodnje.
Simon Golob, svetovalec JSSČ

Zmagovalca razpisa za izdelavo maket slovenskih čebelnjakov

ČZS je v sodelovanju s podjetjem Belinka pripravila razpis za izdelavo maket slovenskih čebelnjakov. Razpis je bil namenjen dijakom srednjih lesarskih šol, ki so ob pomoči mentorjev ustvarili makete tipičnih slovenskih čebelnjakov, čebelnjakov iz Registra starih čebelnjakov ter posebnih čebelnjakov, ki stojijo na naših tleh. Kljub temu da je bilo prijavljenih šest dijakov oziroma njihovih skupin, ki bi ustvarili šest različnih maket, pa sta nam načrte za predvideno izpeljavo natečaja prekrižala epidemija covida-19 in šolanje od doma. Tako da sta kljub podaljšanju rokov za prijavo in oddajo izdelkov natečaj zaključila dva dijaka iz Srednje lesarske šole Maribor. To sta dijaka Andreas Krajnc, ki je izdelal maketo čebelnjaka g. Rakovnika iz

Lovrenca na Pohorju, in Luka Mertük, ki je izdelal maketo idrijskega mestnega čebelnjaka. Nad izdelavo maket sta bdela mentorja Mirjana in Marjan Kumer. Strokovna komisija v sestavi dr. Borut Juvanec, Franc Šivic, Manja Robič Zima in Simon Golob je po prejemu obeh izdelkov odločila, da oba avtorja maket razglasi za zmagovalca natečaja. Tako sta oba zasedla prvo mesto. Priznanja in denarni nagradi podjetja Belinka sta dijakoma skupaj s knjigo Slovenski čebelnjak 14. junija 2021 v Čebelarstem centru Slovenije v navzočnosti komisije ter obeh mentorjev podelila predstavnica podjetja Belinka ga. Manja Robič Zima in podpredsednik ČZS g. Matej Kotnik. Iskrene čestitke dijakoma tudi na nadaljnji ustvarjalni in karierni poti!

Foto: Simon Golob

Simon Golob, vodja projekta

Povabilo k sodelovanju na festivalu čebelarške pesmi »Pod zvezdami«

Festival čebelarške pesmi smo si letos zamislili na malo drugačen način, in sicer bo izveden na prostem pod milim nebom. Ker sta petje in čebelarjenje del slovenske kulturne dediščine, skušamo, na predlog mnogih pevcev nadaljevati že 5. festival čebelarške pesmi, tokrat pred Čebelarstem centrom Slovenije v idiličnem okolju, na prostem. Na ta način želimo pevsko zborovsko petje ohranjati in spodbujati iz izvajanju nedvomno številčnih in malo znanih pesmi s čebelarstvo vsebino, skladatelj

pa k pisanju novih. Letošnji festival bo potekal **v petek, 3. septembra 2021**, z začetkom ob 18. uri pred Čebelarstem centrom na Brdu pri Lukovici. Podroben program festivala bomo objavili po prejemu prijav pevskih zborov k sodelovanju. **K sodelovanju vabimo vse pevske zборе – moške, ženske ali mešane –, ki se boste na festivalu predstavili s slovenskimi pesmimi po svojem izboru, ena od njih mora imeti čebelarstvo vsebino.** Letošnje izvedbe zborov ne bo spremljalo strokovno

vodstvo, je pa festival namenjen predvsem druženju, spoznavanju in odkrivanju novih talentov in pesmi. Festival čebelarške pesmi bomo obogatili tudi z medeno kulinariko, kjer bomo pripravili »palačinko velikanko« in jo posladkali z medom. Rok za prijavo k sodelovanju je **15. avgust 2021**. Obrazec za prijavo je objavljen na spletni strani ČZS oz. je na voljo tudi na e-naslovu: barbara.dimc@czs.si.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

V Lovrencu na Pohorju smo praznovali 18. čebelarški praznik

Na zelo vroč junijski dan v soboto, 19. junija 2021, smo v Lovrencu na Pohorju praznovali 18. čebelarški praznik, obeležili 4. svetovni dan čebel in 100letnico delovanja Čebelarskega društva Lovrenc na Pohorju. Na začetku prireditve so nas pozdravili godba, praporščaki ter moški komorni zbor Čebelarške zveze Slovenije.

Praznik je odprla predsednica Čebelarskega društva Lovrenc na Pohorju **Angela Obrulj**, ki je obenem tudi predstavila delovanje društva ob njihovi 100letnici. Priдруžil se nam je tudi **župan Občine Lovrenc na Pohorju Marko Rakovnik**, ki je vse prisotne prijazno nagovoril.

18. čebelarški praznik pa je obiskal tudi **češki minister za kmetijstvo Miroslav Toman**, ki je bil navdušen nad delovanjem čebelarških organizacij in ponovno poudaril vse uspehe, ki jih niza ČZS skupaj z vsemi čebelarji doma in v svetu. S svojim obiskom na prazniku nas je prijazno nagovoril tudi **dr. Jože Podgoršek, minister za kmetijstvo**, ter čebelarjem ponovno obljubil pomoč ob slabi čebelarški letini.

Seveda pa je bil največ pozornosti deležen predsednik ČZS **Boštjan Noč** s svojim slavnostnim nagovorom.

Dr. Jože Podgoršek, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Miroslav Toman, češki minister za kmetijstvo

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Navedel je kar nekaj tem, ki so še odprte z ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in so seveda zelo pomembne za nadaljnje delovanje in sodelovanje. Poudaril je, da je treba preiti od besed k dejanjem in zaradi slabe letine, po oceni škode 15. avgusta, omogočiti podpore, ki ne smejo biti simbolične! NUJEN je zakon o naravnih nesrečah v čebelarstvu, za katerega je ČZS že pripravila strokovne podlage. Pobuda ČZS je tudi, da EU ustanovi poseben sklad sredstev, namenjen raziskavam za učinkovita naravna sredstva za varozo, saj na tem področju že 40 let ni pravega preboja naprej. Podnebne spremembe nas silijo v uvedbo stalnih podpor za vzdrževanje čebel (pribl. 10 EUR po panju). Samo v Sloveniji čebele z opraskanjem dokazano prinesejo 110 milijonov EUR vredno ekosistemsko storitev. Predsednik Noč se zato sprašuje, ali si zaradi tega čebelarji za vzdrževanje čebel ne zaslužimo 2 milijonov EUR letno.

18. čebelarški praznik je v celoti uspel, kar se je videlo tudi pri ljudeh, ki so bili željni druženja. Po koncu uradnega dela prireditve so se ljudje zadržali, si izmenjavali mnenja, predvsem pa se je videlo veselje, saj takih dogodkov ni bilo že skoraj leto dni. Naj za konec napovemo še 19. čebelarški praznik, ki se bo naslednje leto odvijal v Dolenjskih Toplicah.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Zahvala

ČD Lovrenc na Pohorju se iskreno zahvaljuje za prisotnost na čebelarškem prazniku in na praznovanju 100-letnice društva. Bilo nam je prijetno v vaši družbi. Hvala vam!

Angela Obrulj, predsednica ČD Lovrenc na Pohorju

Sedem javnih razpisov za čebelarje in čebelarske organizacije v skupni vrednosti 566.000 evrov

MKGP obvešča vse čebelarje in čebelarske organizacije o objavi petih javnih razpisov (predvidoma 24. 6. 2021), in sicer za oddajo vlog pri ukrepih:

1. Subvencioniranje vzrejevalcev čebeljih matic (vrednost ukrepa 70.000 EUR, rok za oddajo vlog do 16. 7. 2021);
2. Sofinanciranje zdravil, dovoljenih v ekološkem čebelarstvu za zatiranje varoje (vrednost ukrepa 23.000 EUR, rok za oddajo vlog do 16. 7. 2021);
3. Sofinanciranje didaktičnih pripomočkov organizacijam čebelarjev (vrednost ukrepa 50.000 EUR, rok za oddajo vlog do 31. 7. 2021);
4. Podpora čebelarskim društvom za izvajanje pašnih redov (vrednost ukrepa 15.000 EUR, rok za oddajo vlog do 16. 7. 2021);

5. Sofinanciranje nakupa opreme za izvedbo raziskave iskanja alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja (vrednost ukrepa 148.000 EUR, rok za oddajo vlog do 31. 7. 2021).

Predvidoma 2. 7. 2021 pa bosta objavljena še dva javna razpisa, in sicer:

- Javni razpis za ukrep Sofinanciranje čebelarske opreme v programskem letu 2021 (vrednost ukrepa 114.000 EUR za sklop A in 136.000 EUR sklop B, oddaja vlog je možna peti dan po objavi v Ur. l. RS z začetkom ob 9. uri, do zaprtja javnega razpisa oziroma do vključno 31. 7. 2021) in
- Javni razpis za ukrep Racionalizacija sezonske selitve

panjev v programskem letu 2021 (vrednost ukrepa 10.000 EUR, oddaja vlog je možna peti dan po objavi v Ur. l. RS z začetkom ob 9. uri, do zaprtja javnega razpisa oziroma do vključno 31. 7. 2021).

Zainteresirane vlagatelje opozarjamo, da bo rok za prijavo na javne razpise zelo kratek, saj se izvajanje ukrepov v programskem letu 2021 zaključí z 31. julijem 2021. Podrobnejše informacije bodo dostopne v predvidenih javnih razpisih, ko bodo objavljeni.

Celotno obvestilo si preberite na spletni strani MKGP: www.gov.si/novice/2021-06-22-sedem-javnih-razpisov-za-razlicne-deleznike-kidelujejo-na-podrocju-cebelarstva-v-skupni-vrednosti-566-000-evrov/.

MKGP

Uradne ure za svetovanje o javnem razpisu za tehnično pomoč

ČZS, JSSČ, bo po predvideni objavi javnih razpisov za tehnično pomoč čebelarjem, racionalizacijo sezonske selitve panjev in subvencioniranje vzreje čebeljih matic kot pomoč čebelarjem pri pripravi njihovih vlog po

različnih krajih v Sloveniji organizirala uradne ure. Vsem, ki imate namen kandidirati na razpis za tehnično pomoč čebelarjem oz. racionalizacijo sezonske selitve panjev, predlagamo, da si pravočasno pripravite vsa veljavna potrdila o usposabljanjih ter račune in potrdila o plačilih, ki bodo kot priloga sestavni del vloge za prijavo na javni razpis. Na svoji upravni enoti preverite, ali imate urejeno številko

KMG MID (ob morebitnem črpanju sredstev iz ukrepov skupne kmetijske politike, med katere sodijo tudi vsi trije gornji javni razpisi, mora imeti kmetijsko gospodarstvo poleg nosilca KMG MID določenega tudi njegovega namestnika).

Čebelarje, ki ste bili dejavni uporabniki sheme SMGO pred objavo razpisa in imate namen kandidirati na razpis za tehnično pomoč

Ponedeljek, 5. 7. 2021

		Stik za najavo
Sedež ČZS, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	11.–17. ure	Simon Golob: 030/604 015, Nataša Lilek 040/436 519
Pisarna JSSČ v ČRIC-u Gorenjske, Rožna dolina 50a	11.–16. ure	Nataša Klemenčič Štrukelj: 040/436 513
Pisarna JSSČ, Mestni trg 4, Metlika	11.–17. ure	Vlado Auguštin: 040/436 516
Pisarna JSSČ, Ulica Štefana Kovača 40, Murska Sobota	11.–17. ure	Tomaž Samec: 040/436 517
Društveni prostori ČD Dravograd, Meža 10, Dravograd	11.–17. ure	Andreja Kandolf Borovšak: 040/ 436 514
Pisarna JSSČ v kulturnem domu, Dobrna 1a, Dobrna	11.–17. ure	Lidija Senič: 040/436 515

Torek, 6. 7. 2020

		Stik za najavo
Pisarna JSSČ, Streliška ulica 50, Maribor	10.–16. ure	Tomaž Samec: 040/436 517
Sedež ČZS, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	10.–16. ure	Nataša Klemenčič Štrukelj: 040/436 518, Andreja Kandolf Borovšak: 040/436 514, Simon Golob: 030/604 015
Grm Novo mesto – Center biotehnike in turizma, Sevno 13, Novo mesto	10.–16. ure	Vlado Auguštin: 040/436 516
Pri Atelšku, Povir 52, Sežana	10.–16. ure	Nataša Lilek: 040/436 519

čebelarjem, pozivamo, da to čim prej sporočite na tel. št. 01/729 61 29, da vam bomo lahko pravočasno izdali potrdilo.

TISTI, KI PRI PRIPRAVI VLOGE POTREBUJETE POMOČ, SE MORATE ZA TERMIN PRI SVETOVALCIH NAROČITI. BODITE TOČNI NA DOGOVORJEN TERMIN. Prosimo, da upoštevate naslednje:

V sodelovanju s podjetjem BB BIO.Si posadili medovite rastline

Letošnja pomlad ni bila prizanesljiva do čebel. Spomladanska pozeba, deževje in nizke temperature so v čebelarstvu pustili opustošenje. V podjetju BB BIO.SI so se odločili, da po Sloveniji zasejejo 8250 m² veliko oazo medovitih rastlin in tako čebelarjem pomagajo preživeti to neugodno leto. Čebele igrajo pomembno vlogo tudi pri vzgoji rastlin, iz katerih Weleda izdeluje svetovno priznane negovalne izdelke. Podjetje Weleda letos praznuje 100 let povezovanja ljudi z naravo. Ob 100. obletnici sejejo izbrane medovite rastline, ki so odlična pašna za čebele. Družbeno odgovorni akciji podjetja »Bufet za čebele« so se pridružili tudi ČZS in čebelarstva društva po Sloveniji. Ker si želijo, da brenčijo dobra dela, so projekt

na svetovanje pride le zdrava oseba brez prehladnih znakov, uporabite zaščitno masko, ob vstopu v prostor si razkužite roke, upoštevajte varnostno razdaljo.

V ponedeljek, 5. julija 2021, ob 17. uri organiziramo predavanje na katerem vam bomo predstavili razpis **Tehnična pomoč čebelarjem**, v okviru katerega bo omogočen nakup tehnične

poimenovali »BUFET ZA ČEBELE«. Skupaj ustvarjamo lepši svet. Ker je od kakovosti življenja čebel odvisna naša prihodnost, bodo v podjetju BB BIO.SI ob 100. obletnici Weleda del sredstev od prodanih izdelkov Weleda namenili za nakup 250.000 čebel oz. petih čebeljih družin in jih podarili petim slovenskim čebelarjem. V sodelovanju s ČZS pa bodo slovenskim čebelarjem in čebelarskim krožkom razdelili 1100 semenskih vrečk medovitih rastlin. 4. junija 2021 smo semena posejali tudi na travniku Čebelarstva zveze Slovenije. Predsednik čebelarstva zveze g. Boštjan Noč je ob tem povedal: »V današnjem zelo neugodnem času za čebele je tovrstna gesta podjetja BB BIO.SI d.o.o. izjemna. Podjetje s tem dokazuje, da je trajnostno naravnano, da svoje poslanstvo v družbi gleda široko in ni prva in edina stvar samo dobiček podjetja. Verjamem, da bo sodelovanje med ČZS in BB BIO.SI d.o.o. dolgoročno, da bomo skupaj

z vremensko postajo za čebelarstva društva in **Racionalizacija sezonske selitve panjev** z izpolnjevanjem razpisne dokumentacije.

Predavanje bo potekalo preko spletne video konference. **Na predavanje se prijavite na spletnem naslovu: <https://forms.gle/XgWNaCeykAtzKDVT9>.**

Lidija Senič, vodja služb ČZS

poskrbeli za ozaveščanje javnosti, da sejejo medovite rastline, da je mnogo lepši cvetoč travnik kot pokošena zelena travica. V mojem imenu in imenu ČZS se gospe Brigiti Bavdek, direktorici podjetja BB BIO.SI, iskreno zahvaljujem za to plemenito dejanje, ki bo pustilo dolgoročne trajne sledi.« Več o akciji si lahko preberete na: www.weleda.si/bufet-za-cebele.

Tajništvo ČZS

Vir: Izjavi za javnost BB BIO.SI d.o.o. s 4. in 17. junija 2021.

Foto: Arhiv ČZS

Dobrodelni pohod po poti Petra Pavla Glavarja

Mesec september bo v znamenju Petra Pavla Glavarja in v njegov spomin bomo na ČZS izvedli dobrodelni Glavarjev pohod. Letos mineva 300 let od rojstva tega velikana slovenskega čebelarstva, zato bomo prehodili pot od Komende, kjer je odraščal in deloval del življenja, do Lanšpreža, kjer je P. P. Glavar pokopan.

Pohodu smo se odločili dodati

dobrodelno noto, zato je letos naš partner v projektu Zveza paraplegikov Slovenije, tako da se bodo sredstva, ki bodo zbrana v okviru pohoda, namenjena za podporo čebelarjem na invalidskem vozičku. Sredstva se zbirajo na TRR ČZS: SI56 03186-1002214727, SKLIC: 10092021, namen Glavarjev pohod.

Trasa pohoda poteka od starta izpred Občine Komende, v petek, 10. septembra 2021, ob 16.00, od koder nas bo pot vodila čez Komendo, Moste, Mengeš, Domžale, Ihan, Prelog, Selo pri Ihanu, Vinje, Dolsko,

Laze pri Dolskem do Janč (pribl. 30 km, 7 ur hoje). Okoli 21.00 bomo prispeli v Dolsko, kjer bomo imeli večji postanek in topel obrok. Nato nas bo pot peljala od Janč, Dolgega Brda, čez Volavljje, Malo in Veliko Trebeljevo, Leskovec, Selo pri Višnji Gori, Višnjo Goro, Stično, do Ivančne Gorice (pribl. 19 km, 5 ur hoje). V jutranjih urah bomo prispeli v Ivančno Gorico, kjer nas bosta pričakala zaslužen slovenski tradicionalni zajtrk in malo daljši odmor, da si nabere moči še za zadnji del pohoda. Pot nas bo

peljala čez Griže, Šentvid pri Stični, Radohovo vas, Grm, Mali in Veliki Gaber, Medvedjek, Veliko Loko, Korenitko, Zidan most, Pristavo v Trebnje (pribl. 19 km, 5 ur hoje), nato pa iz občine Trebnje v Reber, Praproče, Dol pri Trebnjem, Gomilo, Mirno do gradu Lanšprež (pribl. 8 km, 2 uri hoje). Na grad Lanšprež

bomo prispeli drugi dan, v soboto, 11. septembra 2021, okoli 15.00.

Vse pohodnike vabimo, da se nam pridružite. Ni pomembno, koliko poti boste prehodili z nami, pomemben je namen. Pridružite se nam vsaj na delčku poti, saj vsak kilometer šteje.

Prijave se zbirajo na ines.zunic@

czs.si ali 01/729 61 00. Prijavnina za celotno pot je 20,00 EUR, prejeli boste majico in topel obrok, na koncu pa Glavarjevo zahvalo. Za vse tiste, ki boste z nami prehodili del poti, je prispevek 10,00 EUR. Polovica zneska se nameni v dobrodelni namen pohoda.

Tajništvo ČZS

Tudi v času dopustov so terenski svetovalci pripravljeni nasvete deliti čebelarjem

Prihaja čas poletja in s tem tudi vročina. Zato moramo poskrbeti, da sami zaužijemo zadostne količine vode. Poskrbeti pa moramo tudi za čebele, da bodo preskrbljene z vodo. Vodo potrebujejo za svoj nemoten razvoj kot tudi za hlajenje svojega prostora. Torej je čas, da

pozornost usmerimo na to, da imajo čebelje družine zadosti vode v bližini. Ne smemo pa pozabiti tudi na spremljanje odpada varoj v čebeljih družinah. V zvezi s tem, kako si urediti napajalno mesto, kot tudi kako spremljati odpad varoj v čebeljih družinah, lahko nasvet prejmete pri svojem terenskem svetovalcu.

Prav tako lahko stopite k terenskemu svetovalcu v primeru terenske analize medu. Svetovalac vam opravi analizo medu. Sedaj bo nastopilo tudi brezpašno obdobje.

Terenski svetovalci vam bodo z veseljem svetovali, kako oskrbeti čebelje družine, da mladi zarod ne bo čutil pomanjkanja in da se bodo razvile v zdrave in močne družine, ki bodo prebrodile jesensko-zimске dni.

V jesenskem času pa bodo terenski svetovalci na svojih območjih delovanja izvajali tudi delavnice po čebelarških društvih. Zato ste lepo vabljeni, da se jih na svojih območjih udeležite.

Tomaž Samec, svetovalac JSSČ

Urniki svetovalnih delavnic terenskih svetovalcev JSSČ v juliju in avgustu

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
2. jul.	17.00	Dobra tehnološka praksa ter rejski program in osnovna odbira	Franc Podrižnik	gasilski dom Zabukovica	g. Ratej 041/673 698

Urniki usposabljanj v juliju in avgustu

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Za udeležbo je **nujna prijava** na telefon ali elektronski naslov, ki je naveden v urniku ob posameznem predavanju. V prijavi obvezno navesti na katero izobraževanje se prijavljate, ker je število udeležencev na posamezni delavnici omejeno. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Povezava za prijavo
5. jul.	14.00	Prenos znanja s področja zatiranja varoj ter praktični prikaz diagnostike napadenosti čebel z varojami in uporabe zdravil*	dr. Lucija Žvokelj	Proseniško, pri čebelnjaku SI 339128 (ČD Blagovna, Andrej Jernej)	lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si , 041/650 158
5. jul.	16.30	Prenos znanja s področja zatiranja varoj ter praktični prikaz diagnostike napadenosti čebel z varojami in uporabe zdravil*	dr. Lucija Žvokelj	Proseniško, pri čebelnjaku SI 339128 (ČD Blagovna, Andrej Jernej)	lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si , 041/650 158
16. jul.	13.00	Prenos znanja s področja zatiranja varoj ter praktični prikaz diagnostike napadenosti čebel z varojami in uporabe zdravil*	dr. Lucija Žvokelj	Žlavor pri Kokarjah, pri čebelnjaku SI 137313 (Podrižnik Franc), zbirno mesto pri gasilskem domu Nazarje, 15 minut pred pričetkom izobraževanja	lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si , 041/650 158
16. jul.	16.00	Prenos znanja s področja zatiranja varoj ter praktični prikaz diagnostike napadenosti čebel z varojami in uporabe zdravil*	dr. Lucija Žvokelj	Žlavor pri Kokarjah, pri čebelnjaku SI 137313 (Podrižnik Franc), zbirno mesto pri gasilskem domu Nazarje, 15 minut pred pričetkom izobraževanja	lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si , 041/650 158
17. jul.	16.00	Prenos znanja s področja zatiranja varoj ter praktični prikaz diagnostike napadenosti čebel z varojami in uporabe zdravil*	dr. Lucija Žvokelj	Hmeljarska cesta 3, Prebold, pri čebelnjaku SI 223010 (ČD Prebold, Žiga Grm)	lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si , 041/650 158

* Program izobraževanja s področja zdravstvenega varstva čebel (vsi izvajalci so dr. vet. med.).

ApiSlovenija v malem

V soboto, 18. septembra 2021, bo v Čebelarstvu Slovenije potekala ApiSlovenija v malem. Mednarodno priznani strokovnjak in raziskovalec s Čebelarskega inštituta v Kirchhainu (Nemčija) **dr. Ralph Büchler** bo spregovoril o vedno

aktualni temi, predstavil bo **praktične izkušnje biološkega načina zatiranja varoj**. Sledila bo okrogla miza, katere osrednja tema bosta **problematika nepristnega medu na trgu** in podpora prizadevanjem Slovenije za **enotno označevanje medu v EU po točni državi/-ah porekla medu**. Okrogle mize se bodo poleg

domačih predstavnikov udeležili tudi predsedniki čebelarskih zvez iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije, Črne gore in Makedonije. Natančen terminski program tega dne bo objavljen v septembrski številki *Slovenskega čebelarja*. Vabljeni, da se nam pridružite.

ČZS, JSSČ

Podatki o gibanju tehtnic od 21. maja 2021 do 20. junija 2021

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ±kg	Opis dogajanja
Bistriško Pohorje – Kot	3,6	Javor, gozdna podrast, gozd
Bizeljsko	-0,1	Ni medilo
Blatna dolina – Snežnik zahod	6,6	Javor, gozdna podrast, gozd
Bled – golf	-3,3	Ni medilo
Bodešče – vznožje Jelovice	1,7	Javor, gozdna podrast
Bohor – Planina pri Sevnici	-0,9	Ni medilo
Braslovče	-6,0	Ni medilo
Brdo pri Lukovici	-3,2	Ni medilo
Brežice	-6,9	Ni medilo
Brezje – Peračica	-1,6	Ni medilo
Brode – Škofja Loka	-1,3	Ni medilo
Čentiba – Lendava	-2,2	Ni medilo
Činžat – Lovrenško Pohorje	-7,7	Ni medilo
Črni vrh – Idrijsko	-1,7	Ni medilo
Dankovci – Goričko	-4,2	Ni medilo
Dekani – Koper	-5,5	Ni medilo
Dolenjske Toplice	-4,4	Ni medilo
Ilirska Bistrica	-3,8	Ni medilo
Iška vas – Krim	-2,5	Ni medilo
Izlake – Zagorje	-8,6	Ni medilo
Javorniki – vrh	3,6	Javor, gozdna podrast
Jelovica – Čmarjeva planina	0,5	Javor, gozdna podrast
Kanalsko	-4,0	Ni medilo
Kojško – Podsobotin	4,1	Lipa
Kostanjeva na Krki – Gorjanci	-3,5	Ni medilo
Kozarišče – Loška dolina	8,7	Javor, travniki, gozdna podrast
Kozjak – Radlje	-5,1	Ni medilo
Kranjska gora	-6,5	Ni medilo
Kresnice – Kresniški Vrh	-6,0	Ni medilo
Krim – Kurešček	-7,6	Ni medilo
Kunč – Kočevski rog	0,8	Javor, gozdna podrast
Ljubljana – mesto	-1,6	Ni medilo
Ljubljansko barje	-8,7	Ni medilo
Ljutomer	-2,4	Ni medilo
Lukovica – Prevoje	-5,3	Ni medilo

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ±kg	Opis dogajanja
Mali Bakovci – Prekmurje	-6,3	Ni medilo
Malič – Laško	-1,3	Ni medilo
Mariborsko Pohorje – vznožje	-1,7	Ni medilo
Mašun	-1,8	Ni medilo
Menišija – Logaška planota	2,6	Javor, gozdna podrast
Metlika – Bela krajina	-1,9	Ni medilo
Mežica – Koroška	-4,3	Ni medilo
Mlinše – Zagorje	-4,8	Ni medilo
Murska Sobota – učni čebelnjak	-4,9	Ni medilo
Oplotnica – Slovenska Bistrica	-3,9	Ni medilo
Podčetrtek – Pristava	-0,7	Ni medilo
Podstenice – Kočevski rog	-1,5	Ni medilo
Pokojišče – Ljubljanski vrh	-5,7	Ni medilo
Polhov Gradec – Podreber	-6,3	Ni medilo
Poljane – Racna gora	-3,7	Ni medilo
Poljanska gora – Bela krajina	0,7	Lipa
Ravne – Šoštanj	-8,7	Ni medilo
Ribniško Pohorje	-6,0	Ni medilo
Ruško Pohorje – vznožje	-9,1	Ni medilo
Šempeter – Goriško	1,1	Lipa
Šenčur – Kranj	-7,3	Ni medilo
Šentjanž – Mokronog	-9,0	Ni medilo
Sevniško – Krško	-6,8	Ni medilo
Slivnica – Maribor	4,9	Travniki, Lipa
Sveta Ana – Lenart	0,0	Lipa
Tolminsko	-3,7	Ni medilo
Travna gora – Velika gora	0,0	Javor, gozdna podrast
Trnovski gozd	0,6	Javor, gozdna podrast
Trojane – Limovce	-4,8	Ni medilo
Veliki Boč – Kozjak	2,5	Javor, gozdna podrast
Vrh – Kočevski rog	15,9	Javor, gozdna podrast, gozd
Zavrč – Haloze	0,9	Gozdna podrast, lipa
Zgornje Posočje	-3,7	Ni medilo
Zreško Pohorje	5,3	Javor, gozdna podrast, gozd
Žužemberk	-5,6	Ni medilo

Pametna čebelarska GSM tehtnica
www.NajMedi.si

Akcija: 330€

Vključuje 12 mesečno naročnino

Mali oglasi

PRODAM

Ajdo sorte čebelica, naravno osušeno, za setev ali moko (okolica Kamnika), tel.: 031/226 128.

Matični mleček in cvetni prah, tel.: 031/254 995.

Sveže zamrznjen cvetni prah, pakiran po 400 g, ter lipove AŽ-satnike, lepljene in vrtane (Dobrepolje), tel.: 041/988 211.

Cvetlični, kostanjev, lipov in gozdni med ter svež matični mleček, tel.: 041/587 573.

Cvetlični in lipov med, možna menjava za čebelji vosek, dostava po celi Sloveniji, tel.: 041/385 620.

Čebeljke družine na 2/3 LR- in AŽ-satih, tel.: 051/847 703.

Več čebeljih družin na 10 AŽ-satih, z lanskimi maticami (Dravograd), tel.: 040/412 793.

11 panjev 10-satnih, 2 panja 7-satna in 2 nakladna panja z vso pripadajočo opremo, ugodno, tel.: 041/762 888.

Nove AŽ-panje 7S in 10S, tudi trietažne, ter sublimator in ometalnik, možna menjava za izdelano satje, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Nove AŽ-panje, 9- in 10-satne, ter 7- in 9-satne AŽ-panje polovičarje (prašilčke) kompletne, cena po dogovoru, tel.: 041/840 357.

Nakladne panje s 3/4 nakladami in visokimi ter nizkimi podnicami za približno šest družin, ugodno, tel.: 031/689 231.

Zabojnik z 52 AŽ-panji, od tega 12 trietažnih, drugi so 10-satni, tel.: 041/581 444.

MB Atego 1217, blokada diferenciala, platforma in zabojnik s 70 11 + 3 AŽ-panji, sistem omara, s čebelami ali brez, točilo 12S, tel.: 041/545 009.

Čebelnjak brez panjev za 6 AŽ 10S ter nekaj 5- in 7-satarjev in dva trietažna panja (Žiri), tel.: 04/510 62 50, 031/657 490.

Dva nova čebelnjaka s 15 naseljenimi novimi AŽ-panji 10S ter roje in ometence, tel.: 031/446 349.

KUPIM

5-30 kg surovega medu, ki ni bil toplotno obdelan (niti 37 °C), vse vrste, predvsem pa akacijevega, tel.: 041/987 730.

**IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME
TRGOVINA - ČEBELARSTVO
ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN**

Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
GSM: 031 351 964
E-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
Delovni čas: od pon. do čet.:
9.00-12.00 in 15.00-17.00,
pet.: 9.00-15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

IZOLACIJSKE PENE

VSE ZA OBNOVO PANJEV

NOVO!!!!
VSE ZA IZDELAVO PANJEV IZ
NERJAVEČEGA MATERIALA!!

PLASTIČNA OBEŠALA

TESTNA MREŽA

OJAČANA RAZSTOJIŠČA,
RAZSTOJIŠČA 11 + 3,
JAHAČI ZA SATNIKE

SATNICE

NOVO!!!
POGAČA
APIFONDA
PAKIRANA PO
1kg ALI 2,5kg

IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.
**MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 20 kg DALJE.**
OGLEJTE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.

ApiLifeVar

4 AKTIVNE UČINKOVINE proti varozii

Primerno za ekološko čebelarjenje

Chemicals Laif

- Visoka učinkovitost (višja od 90 - 95 %).
- Ni rezistence.
- Enostavna & varna uporaba.
- Podprto z več kot 15 let izkušenj.
- Odobreno za ekološko čebelarstvo.
- Odmerek prilagodljiv glede na stopnjo okuženosti z varozo, temperaturo in tip panja.

Apifor

Tekoča mravljična kislina 60 %
**IDEALNA KONCENTRACIJA ZA MAKSIMALNO
UČINKOVITOST**

Novo na našem tržišču - vprašajte pri svojem veterinarju!

Obdobje tretiranja: • Pomlad - poletje • Jesen • Pri zunanji temperaturi 10 - 30 °C

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo!
O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmacevtom.

Primerno za ekološko čebelarjenje

080 13 15
VETCONSULT PHARMA d.o.o.

6.10C (vnet) svetilka

- Odlična toleranca.
- Odmerjanje prilagodljivo prostornini panja.
- Konstantno, podaljšano izhlapevanje manjše količine z uporabo primerne evaporatorja.
- Uporaba ob prisotnosti zalege.
- Organski proizvod.

FTN d.o.o.
Nad izviri 34
2204 Miklavž na Dravskem polju
Delovni čas: od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro

NOVA MOTIVA

02/62-96-226 www.trgovinica.si

TRADICIONALNA IZDELAVA VSEH VRST AŽ-PANJEV NAJBOLJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES ROGLJIČENI (CINKANI) SPOJI

MIZARSTVO KRŽE 1938

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU DESETIH AŽ-PANJEV VAM PODARIMO PRAŠILČEK

Istrijska 10, 1360 Vrhnika
041-420-200
01-755-13-17

Logar ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA
Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE
PONEDELJEK-PETEK:
09.00-12.00
13.00-17.00
SOBOTA (JULIJ):
09.00-12.00

POLETNI DELOVNI ČAS TRGOVINE
16.08. - 31.08.: 09.00-14.00
ZAPRTO: SOBOTE V AVUGUSTU

NOVO!
IZPARILNIK ZA OKSALNO KISLINO OXALIKA PREMIUM
Art. 7811
- Priklop 12V in zagotavljanje konstantne temperature
- Oksalna kislina se ne pregreva
- Ohlajanje izparilnika ni potrebno
- Višina je 9,8 mm

NOVO!
PITALNIK LR 4L + 3L
pitalnik je deljen (3+4 l), z ojačanim robom
Akcijska cena: 8.01 EUR
Art. 3811

SATNI PITALNIK 1,5 L, LR, DB
Art. 3809
Akcijska cena: 1.89 EUR

HLAPILNIK ZA MRAVLIČNO KISLINO MEDJA
Art. 7781
Akcijska cena: 2.30 EUR

NOVO!
IZBOLJŠAN HLAPILNIK NASSENHEIDER CLASSIC II, ZA DOLGOTRAJNO IZHLAPEVANJE MRAVLIČNE KISLINE
Art. 7841

PITALNIK 5 L ZA AŽ PANJE
Art. 3807
Akcijska cena: 2.16 EUR

TOČILA ZA MED
Art. 7842

MEŠALNA PALICA ZA MEŠANJE SLADKORNE RAZTOPINE V TOČILU
Art. 7843

LOGAR TRADE D.O.O. 04 25 19 410
POSLOVNA CONA A 41 info@logar-trade.si
SI-4208 ŠENČUR www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.
Akcijske cene veljajo od 01.07.21 do 31.08.21 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.

SONARAVNO ZATIRANJE VAROJ

Na zalogi HLAPILNIKI BS-05, rezervni deli. Zaradi smrti lastnika iščemo kupca za nadaljevanje proizvodnje hlapilnikov.

Karakteristike hlapilnika:

- učinkovita uporaba brez ročnega uravnavanja pri spremembah temperature,
- preprosta uporaba v standardnih AŽ- in nakladnih panjih,
- počasno povečevanje koncentracij mravljinčne kisline,
- za večkratno uporabo.

NANO KEM, d. o. o.,
Rečna ulica 6, Ljubljana

Tel.: **041/691 328,**
041/863 876

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZACETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (rogljični spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873

www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

5 kosov:
29,80 €

Naročila:
031 536 229 ali
www.cebeljikoridor.si

VZREJNI CENTER RODICA

Grant 1e, 5242 Grahovo ob Bači

Ponujamo vam:

- označene matice čiste kranjske sivke pod nadzorom KIS-a (na razpolago od maja do pozne jeseni)
- čebelje družine na AŽ- in DB-satih
- paketni roji
- različne vrste medu
- matični mleček
- cvetni prah

Naročila:

tel.: **031/254 995**

e-pošta: info.carnica@gmail.com

Prezem: osebno ali po pošti

KOLIČINSKI POPUST

S KAKOVOSTJO DO USPEHA!

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo

PETELIN

- Kakovostne matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.
- Čebelje družine na 3,5,7 in 10 satih.

IRMA PETELIN

Pliskovica 102, 6221 Dutovlje

Tel.: **051 470 907**

e-pošta.: cebelarstvo.petelin@gmail.com

Vzreja matic DARKO GRM

Hude Ravne 1, Dole pri Litiji

Tel.: **01/897 21 45, 041/900 606, 040/593 488**

e-naslov: dejangrm99@gmail.com

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS-a.

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo
Vidovič

Jože Vidovič

Apače 300

2324 Lovrenc na Dr. polju

Na podlagi 25-letnih izkušenj vzrejamo kvalitetne matice pod nadzorom KIS. Matice pošiljamo po pošti ali jih osebno prevzamete.

041 579 827

www.cebelarstvo-vidovic.si

Zmagovalec natečaja
najboljše tehnološke
rešitve 2021

Čebelarstvo
Meritve teže vsako uro
Sistem proti kraji (GPS)
Zaznavanje rojenja

Dostop do meritev
znotraj istega
čebelarskega društva ali
javno!

www.BeeScales.io 031 536 229

ČEBELJE MATICE

zreli matičniki, paketni roji
čebelje družine na LR-satju

GSM 051 325 369; 041 936 306

cebelarstvo.medokost@gmail.com

www.apis-mellifera-carnica.eu

Vzrejališče čebeljih matic Kozjansko
Medokošt & Medovita

Matija Koštomaj & Ivana Kovačević
Lažiše 52, SI - 3225 Planina pri Sevnici

MATIC E ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejališče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico ČZS priznamo 4 % popust ob nakupu opreme in pribora, matic in čebeljih pridelkov v vrednosti več kot 50 EUR.

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

VZREJA MATIC ČEBELARSTVO DREMELJ

Janez Dremelj, Dragovšek 13, 1275 Šmartno pri Litiji
GSM: 041/836 050, 041/779 119, tel.: 05/971 06 23
E-naslov: vzreja.dremelj@gmail.com

Sprejemam naročila za matice čiste kranjske sivke in zrele matičnike. Matice so označene, lahko jih prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Ob večjem naročilu matic je poština brezplačna.

Spoznajte BeeConn

Brezžična nadzorna naprava
za spremljanje dogajanja v
vašem čebelnjaku

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

Vzrejamo kakovostne
matice kranjske sivke
pod nadzorom KIS-a.
Matice lahko
prevzamete osebno
ali pa vam jih pošljemo
po pošti.

KAPUN
ČEBELARSTVO

Vaneča 70a, 9201 Puconci
Tel.: 031 727 837
e-pošta: info@kapun.net
www.medenizaklad.si/matice

Registrirano vzrejališče čebeljih matic pri MKGP vam nudi oprašene in neoprašene čebelje matice. Ponujamo tudi zrele matičnike znane starosti.

Vzreja poteka po preizkušeni vzrejni metodi ter z lastno odbiro v selekcijskem čebelnjaku s sodelovanjem KIS (DPO) in ČZS (PRO).

Matice lahko prevzamete osebno, pošljamo jih po Sloveniji in v tujino.

Čebelarstvo Cvet

Mitja Nakrst, Žeje 30, 1233 Dob pri Domžalah
T: 031 291 603
www.cebelaarstvocvet.si
www.carnica-beequeens.com
info@cebelaarstvocvet.si

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE
Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980
Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

VZREJA MATIC

Nudimo vam označene matice kranjske sivke in zrele matičnike odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS.

Matice lahko dobite od 10. maja do pozne jeseni.

Prevzamete jih lahko osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

ČEBELARSTVO KOLAR

Peter Kolar, Doklece 3, 2323 Ptujška Gora

☎ 041 587 573

Nudimo vam tudi različne vrste medu in matični mleček.

Vzreja matic

Ladislav Vozelj
Dragovšek 18
1275 Šmartno pri Litiji

☎ 031 328 956, 041 618 786
✉ narocanje@eko-cebelarstvo-vozelj.si
🌐 www.eko-cebelarstvo-vozelj.si

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. Prevzem po pošti ali osebno (po predhodnem naročilu).

API KON-TAKT

www.cebearskaoprema.si

REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON-PET 8-16 h ☎ 031 339 287

5 % pop. za člane ČZS ob got. nakupu nad 100 eur

Vzreja matic BUKOVŠEK – od leta 1934 –

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke.

Matice pošiljamo večkrat na teden.

Tel.: 01/361 24 28

GSM: 031/027 780

Golo Brdo 19
1215 Medvode

V 3 enostavnih korakih, do nadzora donosa medu v oddaljenem čebelnjaku.

- Želite vedno **pravočasno** točiti med in nahraniti čebele, ki so v oddaljenih čebelnjakih?
- Zadovoljne stranke poročajo, da so **privarčevale** pri stroških goriva.
- Želite **privarčevati** vaš **dragoceni čas**?
- Želite biti **korak pred** ostalimi čebelarji?
- Za **napredne** čebelarje.
- **3 leta** garancije
- višina **46 mm**
- robustna in vzdržljiva **INOX** konstrukcija
- Opcija: **Vremenska postaja** (veter, padavine, temp, vlaga) **Novo!**

Čebelarstva
Tehnika TCM-13

Kontaktirajte nas!

AMES

AMES d.o.o.
Na Lazih 30
SI-1351 Brezovica

T: +386 1 365 70 86

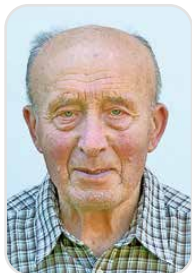
F: +386 1 365 71 02

E: info@ames.si

www.ecebelsar.si

Zapustili so nas

JOŽE RAJTER
1924–2020

V 97. letu starosti nas je zapustil dolgoletni član ČD Gornji Grad. Čebelariti je začel že davnega leta 1938. Kmalu se je tudi včlanil v tedanjo »Čebelarstvo podružnico« in ji ostal zvest polnih 80 let. V najboljših letih je imel do 25 čebeljih družin, tedaj je bil tudi več mandatov član upravnega odbora. Čebelarja naslednika ni, zato je zaradi teže let pred tremi leti moral čebele prodati, ostal pa je naš častni član. Zadnja leta je preživel v domu starejših občanov v domačem kraju. Za dolgoletno članstvo in vestno delo je bil nagrajen z odličjema A. J. III. in II. stopnje, prejel pa je tudi več priznanj za življenjske jubileje. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu.

ČD Gornji Grad

ADOLF FAGANELJ – ADO
1942–2020

Rojen je bil v kmečki družini v Vrtojbi, po poroki si je ustvaril družino in dom v Šempetru pri Gorici. Izučil se je za mizarja. Ker je bil podjeten in iznajdljiv, se je ukvarjal z različnimi dejavnostmi in zaključil kot podjetnik. Kot ljubitelj narave se je odločil za delo s čebelami in postal inovativen čebelar. V bližini doma si je postavil čebelnjak z 20 AŽ-panji. Leta 1970 se je včlanil v ČD Šempeter in kmalu prevzel različne funkcije. Ko je društvo zašlo v krizo, je prevzel funkcijo predsednika društva. Po naravi je bil družaben in odgovoren in v tem duhu prenašal vzdušje med druge člane društva. Bil je priljubljen in kot tak nam bo ostal v spominu.

ČD Šempeter

JANEZ BENEDIK
1943–2021

Ko je v Selško dolino prišla pomlad, nas je za vedno zapustil Janez Benedik, po domače Prešnikov Janez. 25. marca 2021 se je po hitri bolezni za vedno poslovil od nas, ravno takrat, ko se narava zbudi in čebele ponovno zaživijo v svoji lepoti narave in svojem poslanstvu. Na pokopališču v Selcih smo se čebelarji iz ČD Železniki, katerega član je bil tudi sam od leta 1960, s praporom poslovili od njega. Bil je zagovornik sočasnega zdravljenja čebel. Zadnja leta je čebelaril z 12 družinami. Bil je zelo dejaven čebelar, saj je čebelaril že od svoje rane mladosti. Čebelarji ga bomo pogrešali, predvsem pa nam bo ostal v spominu kot velik ljubitelj čebel.

ČD Železniki

ANTON RAJŠELJ
1930–2021

Po kratki bolezni smo se v začetku februarja s praporjem poslovili od svojega dolgoletnega člana. Rodil se je v Bezgarjih pri Osilnici. Po odsluženju JLA se je zaposlil v Kočevju. Kot čebelarju pritiče, je na vrtu za hišo postavil še lep čebelnjak. V njem je 50 let čebelaril z do 18 AŽ-panji. Toneta se spominjamo kot človeka, ki nikoli ni manjkal na izobraževalnih delavnicah, kot prijaznega, skromnega in ustrežljivega člana. Ko smo potrebovali praporščaka, je Tone leta 1995 prevzel prapor in ga ponosno nosil 13 let. Zaslužno je prejel odličje A. J. III. stopnje. Tone, v srcu nosimo tvojo prijazno besedo in nasmeh. Hvala ti za vse, kar si nam dal.

ČD Kočevje

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKO OPREME,
MD OPREMA

Sončni topilnik

Ometalnik

Osmukalnik

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com
<http://ometalnik.si>

VZREJA ČEBELJIH MATIC GABER

Novačanova ulica 3, 3202 Ljubecna
Tel.: 031 705 961, 03 5461447
e-pošta: mat.gab@siol.net

Kakovostne in označene oprasene matice pod nadzorom KIS -a lahko prevzamete osebno ali pa Vam jih pošljemo po pošti!

VZREJA ČEBELJIH MATIC Henrik Zaletelj

Vzrejamo matice čiste kranjske sivke pod nadzorom KIS-a. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Sprejemamo tudi naročila za matičnike.

Fužina 59, 1303 Zagradec, TEL.: 01/788 60 86
GSM: 041/775 333 in 031/775 333
E-POŠTA: zaletelj.henrik@gmail.com

KUNSTELJ

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.
Zavrti 41, 1234 Mengeš
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27

www.apikunst.si / jm-kunstelj@amis.net

Čebelarji jopiči, kombinezoni, rokavice, klobuki, kape, ...
Proizvodnja čebelarstvih točil (inox in PE posoda)
Motorji (80 in 110W), ročni pogoni, posode za med
NOVO: kape s svetilko in povečevalom

MARIJA PISKULE 1932–2021

Tiho je po dolgi bolezni odšla najstarejša čebelarica ČD Stična, Marija. V društvo se je včlanila leta 1985, ko je po očetovi smrti prevzela skrb za družinski čebelnjak. Njena čebelarica pot pa se je začela že v otroštvu, ko je z očetom čebelarila najprej s

kranjiči, kasneje z AŽ-panji. Za delo v društvu je prejela odličji A. J. III. in II. stopnje ter plaketo Emila Rothschütza.

ČD Stična

IVAN GRADIN 1936–2020

Avgusta 2020 nas je presenetila žalostna novica, da nas je zapustil spoštovani čebelar Ivan. V ČD

Markovci se je včlanil leta 1995. Opravljal je različne funkcije, bil je blagajnik, predsednik NO in delegat v ZČD Ptuj. Za svoje marljivo delo je prejel odličji A. J. III. in II. stopnje ter značko zvestobe za 20

let članstva. V prostore društva je vnašal polno elana in znanja z veliko željo po razvoju čebelarstva. Člani ČD Markovci ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Markovci

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

Terarossa®

Vidral d.o.o.
Pristaniška ulica 8
6000 Koper
vidral@ritosa.com
www.vidral.si

ŠIROK
IZBOR
POKROVKOV
ZA MED
Z RAZLIČNIMI
MOTIVI

POKROVI
T W I S T O F F

ČEBELARSTVO DEBEVEC

APIS MED®

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
14.00–16.00

Ob sobotah zaprto.

info@apis-med.si
www.apis-med.si

NAKLADNI AŽ-PANJ

10-SATNI AŽ-PANJ

KAKOVOSTNI
AŽ-SATNIKI
CENA 1,20 EUR
LASTNA
PROIZVODNJA
ZBITI, LEPLJENI, VRTANI

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 1,50 EUR/KG

PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

TRIETAŽNI
AŽ-PANJ

DVOJNO CEDILO
ZA MED

KAKOVOSTNA
RSF-TOČILA
IN POSODA

PLASTIČNA
POSODA 25 KG

PITALNIK
5 l ZA
AŽ-PANJE

PLATIČNO OBEŠALO (AŽ)
IN RAZSTOJIŠČE (LR)

ČEBELJE POGAČE LASTNA
PROIZVODNJA CENA 1,45 EUR/KG
NAD 100 KG 4 % POPUSTA

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,50 EUR/kg.
- Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosk (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosk.

PANJ SO IZDELANI NATANČNO IN KAKOVOSTNO

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutscher Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek–petek: 8.00–12.00, 13.00–18.00
Sobota: 8.00–12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

Čebelam prijazni premazi za les

www.belinka.com

belinka

belinka

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

BH
Belokranjski
HRAM

Akcija

Imetnikom veljavne članske izkaznice ČZS ob nakupu čebelarске opreme in pribora nudimo 5-% popust pri gotovinskem nakupu v vrednosti nad 100 EUR.

LYSON

Točilo MINIMA fi 600 mm
Štiri satno točilo za med.
Univerzalni koš,
električni pogon.
Cena: 464,00 €

Točilo OPTIMA fi 600 mm
Štiri satno točilo za med.
Univerzalni koš,
električni pogon.
Cena: 656,30 €

Točilo CLASSIC,
fi 800 mm.
Šest kasetno točilo
za med, avtomatično.
Cena: 1.845,10 €

Spiralni grelec medu,
FI 250 mm, 2x 400W,
OPTIMA LINE
Cena: 284,81 €

Točilo MINIMA
fi 1000 mm.
Šest kasetno,
električni pogon
Cena: 1.430,00 €

Topilnik voska
mali Lyson
+ gorilnik
Cena: 440,50 €

Pestra izbira pripomočkov za odkrivanje satja
UGODNO

*Vse cene vsebujejo DDV.

Drugo čebelarско opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Belokranjski hram Domžale
Ulica Nikola Tesla 19, 1230 Domžale
M: +386 40 269 870
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 9.00–16.00
sre.: 9.00–17.00
sob.: 8.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00

KAKOVOST MEDI NA OCENJEVANJH KAKOVOSTI MEDENIH PIJAČ IN MEDU – AGRA 2021!

Kakovost slovenskih čebelarjev in medenega letnika 2021 bo najprej preizkusila neodvisna strokovna komisija na 2. mednarodnem ocenjevanju medenih pijač v Gornji Radgoni 16. julija, 4. avgusta pa bo sledilo jubilejno, 20. ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo.

NOVOST – I. OCENJEVANJE ŽIVILSKIH IZDELKOV S ČEBELJIMI PRIDELKI

Ob ocenjevanju medu bo prvič potekalo ocenjevanje izdelkov, kot so kombinacije medu s čokolado, oreščki, cvetnim prahom, sadjem, ...

Ključni datumi za potrditev kakovosti:

2. julij – rok za prijavo in dostavo vzorcev na ocenjevanje medenih pijač

16. julij – ocenjevanje medenih pijač

28. julij – rok za prijavo in dostavo vzorcev na ocenjevanje medu

4. avgust – ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo

21.–26. avgust – promocija ocenjenih izdelkov na 59. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA

23. avgust – dan čebelarjev, slavnostna razglasitev rezultatov in podelitev priznanj

Za vse dodatne informacije vam je z veseljem na voljo: Boris Nicolas Erjavec, tel. 02/ 564 21 15, boris.erjavec@pomurski-sejem.si

AGRA BO ODPRLA SEJEMSKO DEJAVNOST SKUPAJ Z DEŽELO PARTNERICO, FRANCIJO

Positivni odzivi razstavljalcev in pričakovanja udeležencev 59. Mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma AGRA, ki bo potekal v Gornji Radgoni od 21. do 26. avgusta, dokazujejo, kako pomembni za zdravje in blagostanje sta samooskrba in oskrba z varno, zdravo in naravi prijazno pridelano hrano. Ob upoštevanju vseh ukrepov, ki bodo potrebni za varovanje zdravja, bo AGRA 2021 v tem delu Evrope najpomembnejši sejem ponudnikov opreme za kmetijstvo in živilsko-predelovalno industrijo, za čebelarstvo, prehrane in vin, pridelovalcev, predelovalcev, gospodarstvenikov, strokovnjakov in potrošnikov. Vsem udeležencem in najširši javnosti bo ponudil konkretne odgovore na aktualna vprašanja sedanjosti in prihodnosti.

V mednarodnem letu sadja in zelenjave bodo ob naslovni temi strokovni in poslovni poudarki na inovacijah in digitalizaciji, ekološkem kmetijstvu, hrani iz naše bližine, prehranski varnosti, čebelarstvu, krepitvi podeželskih območij ter na gozdu in lesu. Usmeritve za kmetijstvo v prihodnosti bo sejem prikazal s skrbjo za okolje, ohranjanje čistih vodnih virov in biotske raznovrstnosti ter z ukrepi za preprečevanje podnebnih sprememb.

Predstavljene bodo tuje države in regije. Država partner sejma AGRA bo Francija, ki bo za Slovenijo prevzela predsedovanje svetu EU v prvi polovici leta 2022. Francija se bo predstavila s svojimi prehranskimi izdelki pod sloganom »Taste France«, okusi Francijo. Posebna pozornost bo posvečena tudi predstavitvi Slovenije kot Evropske gastronomske regije 2021. V času predsedovanja Slovenije Svetu Evropske unije bo sejem AGRA poleg gostov iz Francije gostil tudi druge visoke predstavnike držav članic ter zahodnega Balkana.

V okviru predstavitve institucij bodo sodelovale najpomembnejše vladne in nevladne organizacije, poslovna in strokovna združenja, organizacije podeželske mladine in mladi kmetje. Vidno vlogo bo odigrala tudi Čebelarska zveza Slovenije.

Agro bodo tradicionalno spremljale strokovne razstave živali in vzorčni nasadi. Velik poudarek bo na medovitih rastlinah, saj je ena od sejmskih novosti vzorčni čebeljak, s predstavitvijo pomena čebel za ekosistem in kot gospodarske dejavnosti.

Sejem bo poskrbel za izobraževanje, prenos znanja in izmenjavo izkušenj na številnih strokovnih posvetih, predavanjih, delavnicah, seminarjih, okroglih mizah in kooperacijskih B2B srečanjih. Celovito se bo predstavilo tudi kmetijsko-živilsko šolstvo.

DRŽAVNA PREDSTAVITEV ČEBELARSTVA

Čebelarska zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu in Čebelarska zveza društev Pomurja pripravljajo državno čebelarsko razstavo s prikazi in prodajo medu in izdelkov iz medu, literature, panjev in opreme za čebelarje ter degustacije medenega peciva, pijač in medu. Atraktivna novost bo »Medena zgodba« – potujoči paviljon, ki na interaktiven način predstavlja čebelarstvo in medene izdelke.

NAPOVED MEDOVITEGA DOGAJANJA

Nedelja, 22. avgusta

- Podelitev priznanj 1. ocenjevanja živilskih izdelkov s čebeljimi pridelki, 2. mednarodnega ocenjevanja medenih pijač in 20. ocenjevanja medu z mednarodno udeležbo
- Kronanje 5. medene kraljice Slovenije
- Razvitje praporja Čebelarske zveze društev Pomurja
- Strokovno predavanje za čebelarje
- Odprtje sejmskega čebeljaka

Vljudno vabljeni!